

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM
(första avdelningen i utökad sammansättning)
den 24 oktober 1997 *

I mål T-244/94,

Wirtschaftsvereinigung Stahl, sammanslutning bildad enligt tysk rätt, Düsseldorf (Tyskland),

Thyssen Stahl AG, bolag bildat enligt tysk rätt, Duisburg (Tyskland),

Preussag Stahl AG, bolag bildat enligt tysk rätt, Salzgitter (Tyskland), och

Hoogovens Groep BV, bolag bildat enligt nederländsk rätt, Ijmuiden (Nederländerna),

företrädna av advokaterna Jochim Sedemund och Frank Montag, Köln, och såvitt avser Hoogovens Groep BV av advokaten Eric Pijnacker Hordijk, Bryssel, delgivningsadress: advokatbyrån Aloyse May, 31, Grand-rue, Luxemburg,

sökande,

* Rättegångspråk: tyska.

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av Bernd Langeheine och Ben Smulders, båda vid rättstjänsten, i egenskap av ombud, delgivningsadress: rättstjänsten, Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg, Luxemburg,

svarande,

med stöd av

Europeiska unionens råd, företrädd av chefen för rättstjänsten Rüdiger Bandilla, och handläggaren Stephan Marquardt, rättstjänsten, båda i egenskap av ombud, delgivningsadress: generaldirektören Alessandro Morbilli, direktoratet för rättsfrågor, Europeiska investeringsbanken, 100, boulevard Konrad Adenauer, Luxemburg,

Republiken Italien, företrädd av Umberto Leanza, chef för utrikesministeriets avdelning för diplomatiska tvister, i egenskap av ombud, biträdd av Pier Giorgio-Ferri, avvocato dello Stato, delgivningsadress: Italiens ambassad, 5, rue Marie-Adélaïde, Luxemburg, och

Ilva Laminati Piani SpA, bolag bildat enligt italiensk rätt, Rom, företrädd av advokaterna Aurelio Pappalardo, Trapani, och Massimo Merola, Rom, delgivningsadress: advokatbyrån Alain Lorang, 51, rue Albert 1er, Luxemburg,

intervenienter,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut 94/259/EKSG av den 12 april 1994 om Italiens beviljande av statligt stöd till stålföretagen inom den offentliga sektorn (stålkoncernen Ilva) (EGT L 112, s. 64, vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå),

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(första avdelningen i utökad sammansättning)

sammansatt av ordföranden A. Saggio, samt domarna A. Kalogeropoulos, V. Tiili, A. Potocki och R. M. Moura Ramos,

justitiesekreterare: H. Jung,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter sammanträdet den 25 februari 1997,

följande

Dom

Tillämpliga bestämmelser

- 1 Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen (nedan kallat fördraget) förbjuder i princip statligt stöd till stålföretag genom att det i artikel 4 c förklaras att det är oförenligt med marknaden för kol och stål och följakt-

ligen förbjudet på det sätt som anges i fördraget att ha "subventioner eller statliga stödåtgärder eller särskilda pålagor som ålagts av staterna oavsett i vilken form det sker".

- 2 I artikel 95 första och andra stycket i fördraget fastställs följande: "I alla i detta fördrag inte förutsedda fall, som synes kräva ett beslut eller en rekommendation av kommissionen för att inom ramen för den gemensamma marknaden för kol och stål och i enlighet med artikel 5 förverkliga någon av de i artikel 2-4 närmare angivna målsättningarna för gemenskapen, kan detta beslut fattas eller denna rekommendation lämnas med rådets enhälliga samtycke och efter att den rådgivande kommittén hörts.

Beslutet eller rekommendationen skall ange eventuellt ifrågakommande sanktioner som skall bestämmas om på samma sätt".

- 3 För att uppfylla kraven på omstrukturering av stålsektorn har kommissionen sökt stöd i de ovan nämnda bestämmelserna i artikel 95 i fördraget för att från och med början av åttiotalet införa ett gemenskapssystem för stöd som i vissa begränsade fall tillåter statligt stöd till stålindustrin. Detta system har anpassats fortlöpande för att bemästra konjunktursvårigheterna inom stålindustrin. Den uppsättning gemenskapsregler för stöd till stålindustrin som gällde under den berörda perioden och som skall prövas i det föreliggande fallet är således den femte i ordningen och har införts genom kommissionens beslut nr 3855/91/EKSG av den 27 november 1991 om gemenskapsregler för stöd till stålindustrin (EGT L 362, s. 57, nedan kallat regelverket). Av övervägandena till regelverket framgår att det i likhet med sina företrädare inför ett gemenskapssystem med syfte att omfatta allt slags stöd, selektivt eller generellt, som finansieras av medlemsstaterna. Dessa regler tillåter varken driftstöd eller omstruktureringsstöd, förutom när det rör sig om stöd till nedläggning.

Bakgrund till tvisten

- 4 Kommissionen lade till följd av den försvårade ekonomiska och finansiella situationen inom stålsektorn fram en omstruktureringsplan i sitt meddelande SEC (92) 2160 slutligt till rådet och Europaparlamentet av den 23 november 1992 med rubriken "Mot en förbättrad konkurrenskraft inom stålindustrin. Behovet av en ny omstrukturering". Denna plan grundades på konstaterandet att det förelåg en strukturell överkapacitet och syftade huvudsakligen till att på grundval av frivillig medverkan från stålföretagens sida genomföra en väsentlig och definitiv minskning av produktionskapaciteten uppgående åtminstone till 19 miljoner ton. I meddelandet föreskrevs i detta syfte ett antal sociala tilläggsåtgärder samt finansiella incitament, däribland gemenskapsstöd. Samtidigt gav kommissionen en oberoende expert, Braun, som är före detta generaldirektör för generaldirektoratet för industri vid kommissionen, ett forskningsuppdrag som huvudsakligen gick ut på att göra en sammanställning av förslagen om nedläggning av stålföretag under den period som avsågs i det ovan nämnda meddelandet och som omfattade år 1993-1995. Braun lämnade in sin rapport av den 29 januari 1993 med rubriken "Pågående eller planerade omstruktureringar inom stålindustrin", efter att ha kontaktat ledningen för ungefär 70 företag.
- 5 Rådet godtog i sin slutsats av den 25 februari 1993 i stora drag det program som kommissionen hade lagt fram till följd av Brauns rapport för att åstadkomma en väsentlig minskning av produktionskapaciteten. Den varaktiga omstruktureringen inom stålsektorn skulle underlättas genom "ett antal tidsbegränsade tilläggsåtgärder som strikt skulle följa reglerna om kontroll över statligt stöd" under förutsättning att kommissionen i fråga om statligt stöd "[bekräftade] sin målmedvetenhet att strikt och objektivt tillämpa regelverket och [skulle tillse] att de eventuella undantag som rådet kunde komma att föreslå med stöd av artikel 95 i fördraget fullständigt skulle bidra till den allmänna sänkning av kapaciteten som är nödvändig. Rådet [skulle] snart [fatta] beslut om förslagen i enlighet med objektiva kriterier".

- 6 Rådet och kommissionen har i enlighet härmed, i sin gemensamma förklaring som inskrivits i rådets protokoll av den 17 december 1993 — i vilket omnämns den övergripande överenskommelsen inom rådet för att detta skulle ge sitt samtycke i enlighet med artikel 95 första och andra stycket i fördraget till statligt stöd till de offentliga företagen Sidenor (Spanien), Sächsishe Edelstahlwerke GmbH (Tyskland), Corporación de la Siderurgia Integral (CSI, Spanien), Ilva (Italien), EKO Stahl AG (Tyskland) och Siderurgia Nacional (Portugal) — angett att de ”[ansåg] att det enda sättet att komma fram till sund och på världsmarknaden konkurrenskraftig stålindustri inom gemenskapen [var] att definitivt upphöra med offentliga subventioner till stålindustrin och att lägga ned olönsamma anläggningar. Genom att ge sitt enhälliga samtycke till de förslag som [hade] lagts fram med stöd av artikel 95, [bekräftade rådet] sin målmedvetenhet att strikt tillämpa regelverket ... och, i avsaknad av tillstånd enligt regelverket, artikel 4 c i EKSG-fördraget. Utan inverkan på varje medlemsstats rätt att begära ett beslut med stöd av artikel 95 i fördraget och i enlighet med slutsatserna av den 25 februari 1993 [förklarade] rådet att det [var] fast beslutet att undvika alla nya undantag från artikel 95 vad [gällde] stöd till ett enskilt företag”.
- 7 Rådet gav den 22 december 1993 sitt samtycke med stöd av artikel 95 första och andra stycket i fördraget till de ovan nämnda stöden som avsåg att bidra till att omstrukturera eller privatisera de berörda offentliga företagen.
- 8 Det är inom detta rättsliga och faktiska sammanhang som kommissionen, för att underlätta en ny omstrukturering av stålindustrin, den 12 april 1994 — efter rådets ovannämnda samtycke — fattade sex enskilda beslut på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget om tillstånd till statligt stöd som inte uppfyllde kriterierna enligt regelverket för att avvika från artikel 4 c i fördraget. Kommissionen tillät i dessa sex beslut det stöd som Tyskland avsåg att bevilja stålföretaget EKO Stahl AG i Eisenhüttenstadt (beslut 94/256/EKSG, EGT L 112, s. 45; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), det stöd som Portugal avsåg att bevilja stålföretaget Siderurgia Nacional (beslut 94/257/EKSG, EGT L 112, s. 52; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), det stöd som Spanien avsåg att bevilja det offentliga integrerade stålföretaget Corporación de la Siderurgia Integral (CSI) (beslut 94/258/EKSG, EGT L 112, s. 58; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), Italiens statliga stöd till de offentliga stålföretagen (stålkoncernen Ilva) (beslut 94/259/EKSG, EGT L 112, s. 64 nedan

kallat beslut 94/259; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), det stöd som Tyskland avsåg att bevilja stålföretaget Sächsische Edelstahlwerke GmbH i Freital/Sachsen (beslut 94/260/EKSG, EGT L 112, s. 71; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), och det stöd som Spanien avsåg att bevilja Sidenor, som är ett företag som producerar specialstål (beslut 94/261/EKSG, EGT L 112, s. 77, fransk version; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå).

- 9 Dessa tillstånd var i enlighet med rådets samtycke förenade ”med skyldigheter som motsvarade nettominuskningar av kapaciteten uppgående till minst 2 miljoner ton råstål och maximalt 5,4 miljoner ton varmvalsat stål (bortsett från uppförandet av en bred bandvalsgata i Sestão och en ökning av EKO Stahl AG:s kapacitet till mer än 900 000 ton efter mitten av år 1999)”, enligt kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet av den 13 april 1994 (KOM(94) 125 slutgiltigt), avseende upprättande av en delrapport om omstruktureringen av stålindustrin och framläggande av förslag för att befästa detta förfarande i enlighet med rådets ovan nämnda slutsatser av den 25 februari 1993.

Förfarande

- 10 Det är under dessa omständigheter som sammanslutningen Wirtschaftsvereinigung Stahl och stålföretagen Thyssen Stahl AG, Preussag Stahl AG och Hoogovens Groep BV, genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 24 juni 1994, med stöd av artikel 33 i fördraget har begärt ogiltigförklaring av det ovan nämnda beslutet 94/259 rörande Ilva-koncernen.
- 11 Samtidigt väcktes två andra talan, den ena av Association des aciéries européennes indépendantes (EISA) mot de sex beslut som kommissionen hade fattat den

12 april 1994 (mål T-239/94) och den andra av bolaget British Steel mot de ovan nämnda besluten 94/258 av den 12 april 1994 och 94/259 om tillstånd till statligt stöd till företaget CSI och stålkoncernen Ilva (mål T-243/94).

- 12 I det föreliggande fallet har rådet, Republiken Italien och Ilva Laminati Piani SpA (nedan kallat Ilva) till förstainstansrättens kansli den 24 oktober, den 8 november respektive den 29 november 1994, inkommit med ansökan om intervention till stöd för svarandens yrkanden. Genom beslut av den 9 mars 1995 har ordföranden på förstainstansrättens andra avdelning beviljat dessa interventionsansökningar.
- 13 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten att det muntliga förfarandet skulle inledas utan föregående åtgärder för bevisupptagning. Parterna utvecklade sin talan och svarade på muntliga frågor från förstainstansrätten vid offentligt sammanträde den 25 februari 1997.

Parternas yrkanden

- 14 Sökandena har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogiltigförklara beslut 94/259,
 - i andra hand ogiltigförklara det omtvistade beslutet till den del där inte föreskrivs någon skyldighet att minska Ilvas kapacitet med mer än 2 miljoner ton per år, och
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

15 Svaranden, med stöd av rådet och Republiken Italien, har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

16 Intervenienten Ilva har yrkat att förstainstansrätten skall

— ogilla talan, och

— förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna, inklusive Ilvas rättegångskostnader.

Prövning i sak

17 Sökandena har till stöd för sitt yrkande om ogiltigförklaring åberopat sju grunder av vilka den första avser åsidosättande av regelverket, den andra åsidosättande av villkoren för tillämpning av artikel 95 i fördraget, den tredje åsidosättande av proportionalitetsprincipen, den fjärde åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen, den femte åsidosättande av motiveringsskyldigheten, den sjätte ett oriktigt beslutsförfarande och den sjunde åsidosättande av rätten till försvar.

Den första grunden: Åsidosättande av regelverket

- 18 Sökandena har hävdade att det är rättsstridigt att tillåta stöd som inte föreskrivs i det femte regelverket. Denna grund består av två delar. Kommissionen har enligt sökandena genom att tillåta ett stöd som inte uppfyller villkoren enligt regelverket dels gjort sig skyldig till maktmissbruk, dels åsidosatt principen om skydd för berättigade förväntningar.

Påståendet om maktmissbruk

— Parternas argument

- 19 Sökandena anser att eftersom statligt stöd är förbjudet enligt artikel 4 c i fördraget, fastställer regelverket, som har antagits på grundval av artikel 95 första och andra stycket i detta fördrag, på ett tvingande och slutgiltigt sätt under vilka omständigheter som sådant stöd likväl kan tillåtas för att uppnå de mål som definieras i artikel 2—4 i fördraget. Samtidigt som sökandena har angett att vissa tvivel kan uttryckas vad gäller kommissionens behörighet att på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget anta regelverket, som innebär en avvikelse från artikel 4 c i fördraget, har de påpekat att de inte har för avsikt att ta upp denna fråga. De har begränsat sig till att hävda att stöd som inte uppfyller villkoren i regelverket i alla händelser är oförenliga med den gemensamma marknaden och faller inom ramen för förbudet i artikel 4 c i fördraget.
- 20 Denna analys bekräftas enligt sökandena av motiveringen till regelverket samt av dess artikel 1 där det uttryckligen föreskrivs att ”stöd till stålindustrin ... som finansierats av medlemsstaterna ... betraktas som gemenskapsstöd och därmed förenligt med en väl fungerande gemensam marknad endast om det uppfyller kraven i artikel 2—5”.

- 21 Kommissionen är i fråga om regelverket bunden av sin tolkning av bestämmelserna i artikel 95 första och andra stycket jämförda med artikel 4 c i fördraget. Den prövningsrätt som kommissionen har med stöd av de ovan nämnda bestämmelserna i artikel 95 har tagit sig uttryck i antagandet av detta regelverk, vilket innebär att kommissionen inte kan avvika från detta utan att motsäga sig själv och utan att göra sig skyldig till maktmissbruk.
- 22 Det är framför allt inte möjligt att genom ett enskilt beslut göra en avvikelse från regelverket, som har en allmän räckvidd, utan att åsidosätta icke-diskrimineringsprincipen i artikel 4 b i fördraget, även om dessa rättsakter formellt sett har samma ställning i normhierarkin. Domstolen har i detta avseende fastställt principen att ett enskilt beslut skall uppfylla villkoren i principbeslutet, såväl vad gäller antidumpningsåtgärder (se bland annat domstolens dom av den 29 mars 1979 i mål 113/77, NTN Toyo Bearing m. fl. mot rådet, Rec. 1979, s. 1185, och i mål 118/77, ISO mot rådet, Rec. 1979, s. 1277) som vad gäller statligt stöd (se beträffande artiklarna 92 och 93 i EG-fördraget domstolens dom av den 24 mars 1993 i mål C-313/90, CIRFS m. fl. mot kommissionen, Rec. 1993, s. I-1125). Domstolen har inom ramen för fördraget fastställt att kommissionen gjort sig skyldig till maktmissbruk när den använt sin behörighet enligt fördraget för att kringgå ett förfarande som särskilt föreskrivits i de grundläggande beslut som var tillämpliga och utan att ändra dessa beslut i enlighet med det förfarande som inrättats genom fördraget för att bemästra de situationer som den kan ställas inför (se domstolens dom av den 21 februari 1984 i de förenade målen 140/82, 146/82, 221/82 och 226/82, Walzstahl-Vereinigung och Thyssen mot kommissionen, Rec. 1984, s. 951, och av den 14 juli 1988 i de förenade målen 33/86, 44/86, 110/86, 226/86 och 285/96, Stahlwerke Peine-Salzgitter och Hoogovens mot kommissionen, Rec. 1988, s. 4309).
- 23 Av detta följer att kommissionens enda möjlighet att göra en avvikelse från regelverket består i att ändra det för att samma bestämmelser skall gälla för samtliga företag.
- 24 Att fatta ett enskilt beslut som inte uppfyller kraven enligt regelverket står enligt sökandena dessutom i strid med principen att undantagsbestämmelser skall tolkas restriktivt. De avvikelser från förbudet mot statligt stöd i artikel 4 c i direktivet

som beviljas på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt. De kan endast tillåtas tillfälligt och under förutsättning att de förses med bestämda skyldigheter. Det är emellertid endast regelverket som uppfyller dessa villkor. Artikel 95 första och andra stycket i fördraget kan således inte användas för att fatta ett enskilt beslut som leder till att det ovan nämnda förbudet mot stöd töms på sitt innehåll.

25 Kommissionen anser att sökandena genom sitt påstående om att regelverket är tvingande och uttömmande har bortsett från att förbudet mot statligt stöd följer av artikel 4 c i fördraget och inte av regelverket. Av regelverket följer att vissa former av statligt stöd betraktas som gemenskapsstöd och i övrigt det begränsas till att upprepa förbudet enligt artikel 4 c i fördraget. Det är följaktligen möjligt att stödja sig på artikel 95 i fördraget för att fatta ad hoc-beslut om att under särskilda omständigheter tillåta ett visst stöd.

26 Kommissionen har i detta perspektiv medgett att lydelsen av regelverket skulle kunna ge intryck av att rådet och kommissionen själv inte har för avsikt att i framtiden tillämpa artikel 95 i fördraget. Det hade emellertid på grund av den nya allvarliga krissituationen inom sektorn blivit nödvändigt att tillämpa denna bestämmelse på ett rationellt sätt. Av domstolens fasta rättspraxis följer nämligen att uppkomsten av en krissituation kan anses utgöra en oförutsedd svårighet i den mening som avses i denna artikel (se domstolens dom av den 3 oktober 1985 i mål 214/83, Tyskland mot kommissionen, Rec. 1985, s. 3053).

27 Rådet har betonat att kommissionen inom EKSG-fördragets systematik, i artikel 95 första och andra stycket ges ett stort utrymme för skönsmässig bedömning för att bemästra plötsliga krissituationer. Stödet i fråga i det föreliggande fallet har tillåtits för att underlätta nedläggningen av en del av produktionsanläggningarna inom ramen för ett övergripande program för definitiv kapacitetsminskning, vilket hör till fördragets målsättningar. Det rörde sig således om ett fall som inte förutses i fördraget i den mening som avses i artikel 95 första stycket.

- 28 I motsats till vad sökandena har påstått utgör regelverket och det kritiserade beslutet enligt rådet inte ett grundläggande beslut respektive ett enskilt beslut. Det rör sig tvärtom om rättsakter av samma rang och med samma rättsliga grund, vilket för övrigt även sökandena har medgett. Det stöd som har tillåtits genom det omtvistade beslutet omfattas dessutom inte av regelverkets tillämpningsområde.
- 29 Republiken Italien har erinrat om att artikel 95 första stycket i fördraget utgör ett medel för att vidta åtgärder som skall tillgripas för att förverkliga en av gemenskapens målsättningar i situationer som inte förutses i fördraget, såsom i det föreliggande fallet. Artikel 4 c begränsas nämligen till ett förbud mot statligt stöd som är oförenligt med gemenskapens målsättningar. Varken regelverket eller det omtvistade beslutet omfattas av detta förbud, eftersom de syftar till att förverkliga dessa målsättningar. Den italienska regeringen har för övrigt tillbakavisat sökandenas påstående om att regelverket utgör en bindande tolkning av artikel 95 första stycket i fördraget. Regelverket och det omtvistade beslutet grundas på samma fördragsbestämmelse och har således samma rättsliga värde. Kommissionens behörighet enligt artikel 95 första stycket är bestående och outtömlig; syftet med denna artikel är att kommissionen vid varje tillfälle och under alla omständigheter skall kunna bemästra en situation som inte förutses i fördraget, genom att med rådets samtycke vidta nödvändiga åtgärder i strävan att uppnå ett av gemenskapens mål.
- 30 Artikel 95 första stycket i fördraget har enligt Ilva till syfte att förse kommissionen med de medel som behövs för att bemästra exceptionella situationer som författarna till fördraget inte har kunnat förutse. Detta syfte skulle inte respekteras, om ett nytt beslut med allmän räckvidd, vilket har fattats med stöd av denna bestämmelse, skulle få till följd att kommissionen hindrades från att senare använda sin behörighet enligt bestämmelsen. Huruvida en åtgärd som kommissionen har vidtagit på grundval av artikel 95 i fördraget är allmän eller enskild beror på de omständigheter som kommissionen skall bemöta. Kommissionen har i detta fall reglerat vissa grupper av stöd i regelverket samtidigt som den har förbehållit sig möjligheten att från fall till fall uttala sig om stödformer som inte har föreskrivits i regelverket. Om regelverket hade innehållit en bestämmelse som uteslöt möjligheten att senare fatta enskilda beslut om tillstånd till stöd, skulle denna bestämmelse enligt Ilva stå i strid med fördraget.

— Förstainstansrättens bedömning

- 31 Sökandena har i huvudsak påstått att kommissionen, genom att tillåta stöden i fråga i det omtvistade enskilda beslutet, har använt sin behörighet enligt artikel 95 första och andra stycket i fördraget för att kringgå de villkor som föreskrivs i regelverket, som har en allmän räckvidd. Deras påstående grundas på antagandet att detta regelverk — vars formella giltighet de inte har bestridit — innehåller en tvingande och uttömmande uppräknig av de grupper av statligt stöd som kan tillåtas.
- 32 Det skall i detta avseende först erinras om det rättsliga sammanhanget kring de beslut som har fattats. Artikel 4 c i fördraget innebär i princip förbud mot statligt stöd inom Europeiska kol- och stålgemenskapen, om detta kan skada förverkligandet av gemenskapens väsentliga målsättningar enligt fördraget, i synnerhet upprättandet av ett system för fri konkurrens. Enligt denna bestämmelse är "[f]öljande åtgärder ... oförenliga med den gemensamma marknaden för kol och stål och skall därför upphävas och förbjudas inom gemenskapen på det sätt som anges i detta fördrag: ... c) subventioner eller statliga stödåtgärder eller särskilda pålagor som ålagts av staterna oavsett i vilken form det sker".
- 33 Att ett sådant förbud finns innebär dock inte att allt statligt stöd inom EKSG skall anses oförenligt med fördragets målsättningar. Avsikten med artikel 4 c, tolkad mot bakgrund av samtliga av fördragets målsättningar — såsom de har definierats i dess artikel 2—4 — är inte att utgöra hinder för statligt stöd som kan bidra till att fördragets målsättningar uppnås. Artikeln ger gemenskapsinstitutionerna möjlighet att bedöma om sådant stöd är förenligt med fördraget och i förekommande fall att tillåta att det beviljas inom det område som omfattas av fördraget. Denna analys bekräftas av domen av den 23 februari 1961 i mål 30/59, *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten* (Rec. 1961, s. 1, rättslig motivering, stycke B. I.1. b, domskäl nio, sjätte stycket, s. 43), där domstolen fastställde att på samma sätt som visst finansiellt icke-statligt bistånd till kol- och stålproducerande företag, enligt artiklarna 55.2 och 58.2 i fördraget, endast kan lämnas av

kommissionen eller med dennas uttryckliga tillstånd, skall artikel 4 c tolkas så, att den ger gemenskapsinstitutionerna exklusiv behörighet i fråga om stöd inom gemenskapen.

34 Inom fördragets systematik utgör artikel 4 c således inte hinder för att kommissionen i undantagsfall tillåter stöd som medlemsstaterna planerar och som är förenligt med fördragets målsättningar, med stöd av artikel 95 första och andra stycket, och för att möta oväntade situationer (se domstolens dom av den 12 juli 1962 i mål 9/61, Nederländerna mot Höga myndigheten, Rec. 1962, s. 413).

35 Av de ovan avsedda bestämmelserna i artikel 95 följer nämligen att kommissionen kan fatta ett beslut eller lämna en rekommendation med rådets enhälliga samtycke och efter att EKSG:s rådgivande kommitté hörts i alla i detta fördrag inte förutsedda fall, som synes kräva ett beslut eller en rekommendation av kommissionen för att inom ramen för den gemensamma marknaden för kol och stål och i enlighet med artikel 5 förverkliga någon av de i artiklarna 2, 3 och 4 närmare angivna målsättningarna för gemenskapen. I bestämmelserna föreskrivs även att beslutet eller rekommendationen skall ange eventuellt ifrågakommande sanktioner som skall bestämmas på samma sätt. Av detta följer att i den utsträckning som fördraget, till skillnad från EG-fördraget, inte tilldelar kommissionen eller rådet någon särskild behörighet för att tillåta statligt stöd, har kommissionen med stöd av artikel 95 första och andra stycket befogenhet att vidta alla nödvändiga åtgärder för att uppnå fördragets målsättningar och följaktligen att i enlighet med det förfarande som införs i fördraget tillåta det stöd som enligt kommissionen är nödvändigt för att uppnå dessa målsättningar.

36 Kommissionen är således behörig att i avsaknad av en specifik bestämmelse i fördraget fatta samtliga allmänna eller enskilda beslut som är nödvändiga för att förverkliga fördragets målsättningar. Artikel 95 första och andra stycket, som tilldelar kommissionen denna behörighet, innehåller nämligen ingen närmare uppgift om

räckvidden av de beslut som kommissionen kan fatta. Det ankommer i detta sammanhang på kommissionen att i varje enskilt fall bedöma vilken av dessa två typer av beslut, allmänna eller enskilda, som är bäst lämpad för att uppnå den eller de målsättningar som eftersträvas.

- 37 Kommissionen har i fråga om statligt stöd använt det rättsliga instrumentet i artikel 95 första och andra stycket i fördraget på två olika sätt. Den har å ena sidan fattat allmänna beslut — ”regelverket” — som föreskriver ett allmänt undantag från förbudet mot statligt stöd vad gäller vissa bestämda grupper av stöd. Å andra sidan har kommissionen fattat enskilda beslut som undantagsvis tillåter ett visst specifikt stöd.
- 38 Problemet i det föreliggande fallet är följaktligen att avgöra föremålet för och räckvidden av regelverket respektive de omtvistade enskilda besluten.
- 39 Det skall i detta avseende erinras om att det regelverk som var tillämpligt under den period som berörs av de kritiserade besluten infördes genom kommissionens ovan nämnda beslut 3855/91 av den 27 november 1991. Det rörde sig om det femte regelverket som trädde i kraft den 1 januari 1992 och var i kraft fram till den 31 december 1996, såsom föreskrevs i dess artikel 9. Dessa regler, som grundades på artikel 95 första och andra stycket i fördraget, var uttryckligen en fortsättning på det föregående regelverket (se i synnerhet kommissionens beslut nr 3484/85/EKSG av den 27 november 1985 och nr 322/89/EKSG av den 1 februari 1989 om införande av gemenskapsregler till stöd för stålindustrin, EGT L 340, s. 1, respektive EGT L 38, s. 8), mot bakgrund av vilka bestämmelserna således kan tolkas. Det framgår av dess övervägande (se i synnerhet punkt I i övervägandet till ovan nämnda beslut nr 3855/91 av den 27 november 1991) att den för det första syftade till ”att inte beröva stålindustrin stöd för forskning och utveckling eller stöd för att anpassa industriäggningar till nya miljökrav”. För att minska överkapaciteten och återställa jämvikten på marknaden tilläts där även på vissa villkor ”socialt stöd för att underlätta inskränkning av driften vid stålverk eller finansiera att all verksamhet som omfattas av Fördraget om upprättandet av Europeiska kol- och stålgemenskapen ... upphör för gott vid de minst konkurrenskraftiga företagen”. Slutligen förbjöds där uttryckligen drift- eller investeringsstöd,

med undantag av ”regionalt investeringsstöd i vissa regioner i medlemsstaterna”. Sådant regionalt stöd kunde beviljas företag som var etablerade i Grekland, Portugal eller före detta Tyska demokratiska republiken.

40 Kommissionen fattade det omtvistade beslutet på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget för att, enligt dess motivering, möjliggöra omstrukturering av offentliga stålföretag som hade utsatts för allvarliga svårigheter i en medlemsstat, nämligen Italien, där stålsektorn hade drabbats av den allvarligaste krisen hittills på grund av den kraftiga tillbakagången av gemenskapsmarknaden för stål. Den huvudsakliga målsättningen med stödet i fråga var att privatisera stålkoncernen Ilva som dittills hade beviljats krediter tack vare den ende aktieägarens obegränsade ansvar som grundades på artikel 2362 i den italienska Codice civile (punkterna II och IV i motiveringen). Kommissionen preciserade att det mycket svåra konjunkturen som gemenskapens stålindustri stod inför berodde på ekonomiska faktorer som till stor del var oförutsebara. Kommissionen ansåg således att den stod inför en exceptionell situation som inte särskilt hade förutsetts i fördraget (punkt IV i motiveringen).

41 En jämförelse mellan det femte regelverket, å ena sidan, och det omtvistade beslutet, å andra sidan, gör det således möjligt att visa att dessa två rättsakter har samma rättsliga grund, nämligen artikel 95 första och andra stycket i fördraget, och inför undantag från den princip om allmänt förbud mot stöd som anges i artikel 4 c i fördraget. De har olika tillämpningsområde, eftersom regelverket på ett allmänt sätt hänför sig till vissa grupper av stöd som där anses förenliga med fördraget medan det omtvistade beslutet av särskilda skäl och undantagsvis tillåter stöd som i princip inte skulle kunna anses förenligt med fördraget.

42 I detta perspektiv kan sökandenas påstående om att regelverket är tvingande, uttömmande och definitivt inte godtas. Regelverket utgör nämligen en tvingande rättslig ram endast för stöd inom de grupper av stöd som är förenliga med fördraget och som räknas upp där. Regelverket inrättar på detta område ett övergripande

system som avser att säkerställa lika behandling inom ramen för ett enda förfarande av alla stöd som ingår i de grupper som definieras i det. Kommissionen är endast bunden av detta system när den bedömer om stöd som avses i regelverket är förenligt med fördraget. Den kan således inte tillåta sådant stöd genom ett enskilt beslut som står i strid med de allmänna regler som införts genom detta regelverk (se domstolens ovannämnda domar av den 29 mars 1979, kallade kullagerdomarna, NTN Toyo Bearing m. fl. mot rådet, ISO mot rådet, i mål 119/77, Nippon Seiko m. fl. mot rådet och kommissionen, Rec. 1979, s. 1303, i mål 120/77, Koyo Seiko m. fl. mot rådet och kommissionen, Rec. 1979, s. 1337, i mål 121/77, Nachi Fujikoshi m. fl. mot rådet, Rec. 1979, s. 1363; samt de ovan nämnda domarna i målen CIRFS m. fl. mot kommissionen, Walzstahl-Vereinigung och Thyssen mot kommissionen, och Stahlwerke Peine-Salzgitter och Hoogovens mot kommissionen).

- 43 Stöd som inte tillhör de grupper som särskilt avses i regelverket kan däremot beviljas ett enskilt undantag från detta förbud, om kommissionen inom ramen för sin befogenhet att företa skönsmässig bedömning med stöd av artikel 95 i fördraget anser att sådant stöd är nödvändigt för att förverkliga fördragets målsättningar. Syftet med regelverket är nämligen endast att på ett allmänt sätt och på vissa villkor tillåta undantag från förbudet mot stöd avseende vissa grupper av stöd som uttömmande räknas upp i det. Kommissionen är med stöd av artikel 95 första och andra stycket i fördraget — som endast avser de situationer som inte förutses i fördraget (se den ovan nämnda domen i målet Nederländerna mot Höga myndigheten) — inte behörig att förbjuda vissa grupper av stöd, eftersom ett sådant förbud redan föreskrivs i själva fördraget, i dess artikel 4 c. Stöd som inte hör till de kategorier som enligt bestämmelserna är undantagna från detta förbud omfattas således uteslutande av artikel 4 c. Av detta följer att när sådant stöd likväl blir nödvändigt för att förverkliga fördragets målsättningar, har kommissionen befogenhet att stödja sig på artikel 95 i fördraget för att möta den oförutsedda situationen, i förekommande fall, genom ett enskilt beslut (se ovan, punkt 32—36).

- 44 I det föreliggande fallet faller det omtvistade beslutet — varigenom statligt stöd tilläts för att möjliggöra omstrukturering av en stor offentlig stålkoncern — inte inom regelverkets tillämpningsområde. Genom regelverket införs på vissa villkor allmänna undantag från förbudet mot statligt stöd, uteslutande vad beträffar stöd

till forskning och utveckling, stöd till miljöskyddsåtgärder, stöd till nedläggning samt regionalt stöd till stålföretag som är etablerade på vissa medlemsstaters territorium eller en del av territoriet. Drift- och omstrukturingsstöden i fråga i det föreliggande fallet ingår emellertid uppenbarligen inte i någon av de ovan nämnda grupperna av stöd. Av detta följer att de undantag som har tillåtits genom det kritiserade beslutet inte är underordnade villkoren enligt regelverket och kompletterar således dem i strävan att uppnå de mål som har definierats i fördraget (se nedan, punkt 77—83).

45 Under dessa omständigheter kan det omtvistade beslutet inte anses utgöra oberättigade undantag från det femte regelverket, utan utgör en rättsakt som i likhet med detta grundas på bestämmelserna i artikel 95 första och andra stycket i fördraget.

46 Sökandenas påstående om att det kritiserade beslutet har fattats för att gynna det företag som mottog stödet i fråga, genom att på ett dolt sätt ändra regelverket, saknar följaktligen helt grund. Kommissionen har nämligen, genom att anta regelverket, inte i något fall kunnat avstå från sin behörighet enligt artikel 95 i fördraget att anta enskilda rättsakter för att bemästra oförutsedda situationer. Eftersom regelverkets tillämpningsområde i det föreliggande fallet inte omfattade den ekonomiska situation som ledde till att kommissionen fattade det omtvistade beslutet, var denna behörig att stödja sig på artikel 95 i fördraget för att tillåta stödet i fråga, förutsatt att den följde tillämpningsvillkoren för denna bestämmelse.

47 Eftersom sökandena inte har anfört någon omständighet som skulle göra det möjligt att anta att kommissionen, genom att fatta det omtvistade beslutet, avsåg att kringgå regelverket, skall anmärkningen avseende påstått maktmissbruk ogillas.

Påståendet att principen om skyddet för berättigade förväntningar har åsidosatts

— Parternas argument

- 48 Enligt sökandena innebär det omtvistade beslutet att principen om skydd för berättigade förväntningar har åsidosatts genom att det på grundval av artikel 95 i fördraget har tillåtits att det till Ilva utbetalas stöd som påstås vara oförenligt med regelverket.
- 49 Å ena sidan innebär detta beslut enligt sökandena en kränkning av de förväntningar som på goda grunder har uppstått hos de berörda företagen på grund av att olika regelverk har offentliggjorts och på grund av att rådet och kommissionen har förklarat att dessa skall följas strikt. De tvingande reglerna i regelverket är nämligen tillämpliga på allt statligt stöd inom stålsektorn. De ger således företagen en rättslig ram inom vilken de skäligen kan förvänta sig att behandlas lika och att det vid oförutsedda händelser sker en eventuell förändring av villkoren för att bevilja statligt stöd genom ett allmänt beslut som beaktar situationen för samtliga berörda aktörer utan att det förekommer någon särbehandling som gynnar ett eller flera företag.
- 50 Å andra sidan har kommissionen gett upphov till berättigade förväntningar hos Ilvas konkurrenter genom att den i samband med tidigare tillstånd till stöd till detta företag har förklarat att nytt stöd inte kunde förutses, åtminstone inte i den utsträckning det vore oförenligt med regelverket som är tillämpligt på samtliga företag. Sökandena har i detta avseende åberopat beslut 89/218/EKSG av den 23 december 1988 rörande den italienska regeringens stöd till stålföretag inom den offentliga sektorn (EGT L 89, 1989, s. 76, nedan kallat beslut 89/218; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå), i dess lydelse enligt beslut 90/89/EKSG av den 13 december 1989 (EGT L 61, 1990, s. 19; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) och 92/17/EKSG av den 27 november 1991 (EGT L 9, 1992, s. 16; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) rörande den italienska regeringens stöd till de stålföretag inom den offentliga sektorn som nämns i det kritiserade beslutet. Genom att inleda förfarandet enligt 6.4 i regelverket vad gäller stöd till Ilva under år 1992 (EGT C 257, s. 4; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) och under år 1993 (EGT C 213, s. 6; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) och genom att i enlighet

med artikel 88 i EKSG-fördraget vidta interimistiska åtgärder mot den italienska regeringen (*XXIII: e rapporten om konkurrenspolitiken* år 1993, punkt 491) har kommissionen för övrigt bekräftat sin avsikt att se till att regelverket följs strikt.

51 Kommissionen har tillbakavisat denna argumentation. I artikel 95 första och andra stycket i EKSG-fördraget föreskrivs att gemenskapsinstitutionerna skall vidta åtgärder när oförutsedda svårigheter uppkommer. Eftersom dessa svårigheter emellertid inte kan förutses, kan det inte föreligga några berättigade förväntningar vad beträffar sådana beslut. I det föreliggande fallet återspeglar det femte regelverket kommissionens och rådets ståndpunkt när det antogs, men det utesluter inte att ekonomiska omständigheter kan göra det nödvändigt att ändra inställning (domstolens dom av den 19 september 1985 i de förenade målen 63/84 och 147/84, *Finsider mot kommissionen*, Rec. 1985, s. 2857).

52 Oberoende av om det föreligger rättsakter eller förklaringar från gemenskapsinstitutionerna som kan ge upphov till berättigade förväntningar eller inte, anser kommissionen dessutom, med beaktande av omständigheterna i det föreliggande fallet, att sökandena inte kan ha haft sådana förväntningar. Det ovan nämnda beslutet 89/218 hade nämligen fattats i ett liknande fall på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget utan ändring av det tredje regelverket som gällde vid den tidpunkten. På samma sätt tilläts med stöd av denna artikel genom kommissionens beslut 92/411/EKSG av den 31 juli 1992, som fattades när det femte regelverket, vilket är tillämpligt i det föreliggande fallet, redan gällde, att stålföretag i Danmark och Nederländerna beviljades stöd som inte omfattades av regelverket (EGT L 223, s. 28; vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå). Sökandena har således varit medvetna om att regelverket kan kompletteras genom ad hoc-beslut.

53 Enligt rådet föreligger ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar inom gemenskapens ekonomiska rättsordning ”när en institution, i avsaknad av ett avgörande allmänintresse i motsatt riktning, med omedelbar verkan och utan förvarning avskaffar en specifik och skyddsvärd fördel för de berörda företagen utan att vidta lämpliga övergångsåtgärder” (förstainstansrättens dom av den 21 februari 1995 i mål T-472/93, *Campo Ebro m. fl. mot rådet*, REG 1995, s. II-421, punkt 52). Denna princip utgör hinder för att nya bestämmelser tillämpas

på framtida verkningar av situationer som har uppkommit under de tidigare bestämmelsernas giltighetstid, i synnerhet när en anpassning blir nödvändig på grund av att den ekonomiska situationen förändras. Det kritiserade beslutet har i det föreliggande fallet inte heller haft till resultat att beröva sökandena en skyddsvärd förmån. Kommissionen kan inom EKSG-fördragets system på de villkor som föreskrivs i artikel 95 första stycket i fördraget fatta beslut som är avsedda att reglera oförutsedda fall. Genom regelverket upprättades en rättslig ram för att smidigt kunna reagera på konjunkturförändringar inom gemenskapens stålindustri. Det kritiserade beslutet har också fattats för att beakta en "förändring av den ekonomiska situationen". De bestämmelser som har antagits på grundval av artikel 95 första stycket i fördraget kan till följd av sin art och sina målsättningar således inte ge upphov till en tvingande och oföränderlig rättslig ram för samtliga ekonomiska aktörer. Regelverket har således inte kunnat skapa sådana berättigade förväntningar hos sökandena att de kunde förvänta sig att kommissionen inte längre skulle tillåta andra undantag från förbudet mot stöd i artikel 4 c.

- 54 Republiken Italien har å sin sida gjort gällande att sökandena i alla händelser inte har visat att påståendet om att regelverket teoretiskt skulle kunna ge upphov till berättigade förväntningar faktiskt har besannats. De har begränsat sig till att ange att företagen i sökandesammanslutningen har fattat investerings- och omstruktureringsbeslut och lagt ned vissa anläggningar, utan att visa att dessa beslut på ett avgörande sätt har påverkats av uppfattningen att gemenskapen inte skulle tillåta omstruktureringsstöd och särskilt utan att visa att dessa beslut skulle ha varit annorlunda om denna möjlighet hade varit känd. Sökandena kunde dessutom enligt republiken Italien inte skäligen förvänta sig att antagandet av regelverket skulle utesluta alla andra ingripanden under oförutsedda men tänkbara omständigheter. En sådan tolkning har aldrig bekräftats i gemenskapsrätten. Av tidigare erfarenhet framgår tvärtom att tillämpningen av regelverket inte utgör hinder för enskilda tillstånd, som faktiskt har beviljats i enlighet med artikel 95 första stycket i fördraget.

- 55 Ilva har å sin sida betonat att sökandena inte på ett trovärdigt sätt kan påstå att de inte hade någon aning om kommissionens avsikt att tillåta nya subventioner i

enlighet med artikel 95 i fördraget och inte ens om att något sådant skulle vara möjligt. Det förhållandet att det i rådets förklaring av den 25 februari 1993 hänvisas till denna möjlighet och de tidigare fall som kommissionen har nämnt visar att tillståndet till stöden i fråga genom det omtvistade beslutet inte kan betraktas som ett enstaka eller oförutsett fall utan att det tvärtom ingår i en klar politisk linje som den stora allmänheten har fått kännedom om. Samtliga stora europeiska företag har sålunda underrättats om kommissionens avsikt att tillåta stöd i enlighet med artikel 95 i fördraget, bland annat tack vare sammanträden inom Eurofer, i vilka sökandena regelbundet har deltagit.

— Förstainstansrättens bedömning

56 Sökandena anser att det omtvistade beslutet åsidosätter principen om skydd för berättigade förväntningar, eftersom de leder till en störning av den gemensamma stålmarknaden genom att, trots det uttryckliga förbudet mot statligt stöd och trots mycket strikta regelverk, införa osäkerhetsmoment som kan omintetgöra företagsstrategierna för företag som inte får detta stöd.

57 Detta argument grundas — såsom kommissionen och de intervenienter som har stött den på goda grunder har påpekat — på den oriktiga uppfattningen att förekomsten av regelverket skulle ha gett de berörda företagen en försäkran om att inget statligt stöd kommer att tillåtas, om det inte uppfyller villkoren i regelverket. Såsom förstainstansrätten redan har konstaterat (se ovan, punkt 38—44), har regelverket inte samma föremål som det omtvistade beslutet som har fattats för att bemästra en exceptionell situation. Regelverket kunde följaktligen inte i något fall ge upphov till berättigade förväntningar vad gäller den eventuella möjligheten att bevilja enskilda undantag från förbudet mot statligt stöd, på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget, i en sådan oförutsedd situation som den som ledde till att det omtvistade beslutet fattades (se ovan, punkt 40).

- 58 Dessutom, och i alla händelser, framgår det av domstolens fasta rättspraxis att "även om principen om skydd för berättigade förväntningar hör till gemenskapens grundläggande principer, har de ekonomiska aktörerna inte skäl att rikta sina berättigade förväntningar mot att en existerande situation bibehålls när denna situation kan ändras inom ramen för gemenskapsinstitutionernas utrymme för skönsmässig bedömning" (se dom av den 14 februari 1990 i mål C-350/88, Delacre m. fl. mot kommissionen, Rec. 1990, s. I-395, punkt 33).
- 59 För att den gemensamma stålmarknaden skall fungera väl föreligger nämligen ett uppenbart behov av ständig anpassning i förhållande till variationerna i den ekonomiska situationen, och de ekonomiska aktörerna kan inte åberopa en förvärvad rättighet för att upprätthålla det rättsläge som förekommer vid en given tidpunkt (se domstolens dom av den 27 september 1979 i mål 230/78, Eridania, Rec. 1979, s. 2749, punkt 22, och den ovan nämnda domen i målet Campo Ebro m. fl. mot rådet, punkt 52). Särskilt för en "försiktig och förnuftig aktör" är det i vissa fall möjligt att förutse specifika åtgärder som är avsedda att motverka uppenbara kris-situationer och som inte innebär att principen om skydd för berättigade förväntningar åsidosätts (se dom av den 1 februari 1978 i mål 78/77, Lührs, Rec. 1978, s. 169, domskäl 6).
- 60 Det står klart att sökandena i det föreliggande fallet, i alla händelser, med hänsyn till sin viktiga ekonomiska ställning samt sitt deltagande i EKSG:s rådgivande kommitté, borde ha insett att det trängande behovet av att vidta effektiva åtgärder för att skydda den europeiska stålindustrins intressen skulle uppstå och motivera att ad hoc-beslut fattades i enlighet med artikel 95 första och andra stycket i fördraget, såsom redan hade skett vid flera tillfällen under den tid som det hade funnits regelverk. Kommissionen har i detta avseende på goda grunder nämnt de ovan nämnda besluten 89/218 och 92/411 av den 31 juli 1992, varigenom visst statligt stöd har tillåtits utöver det regelverk som gällde när besluten fattades.
- 61 Av detta följer att de omtvistade besluten inte innebär ett åsidosättande av principen om skydd för berättigade förväntningar.

Den andra grunden: Åsidosättande av artikel 95 i fördraget

Parternas argument

- 62 Sökandena har hävdad att det omtvistade beslutet inte följer villkoren för tillämpning av artikel 95 första stycket i fördraget, eftersom det därigenom tillåtna stödet dels inte eftersträvar ett syfte som omfattas av de målsättningar som avses i artikel 2—4 i fördraget, dels inte är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- 63 Det mål som eftersträvas genom det omtvistade beslutet, som syftar till att ”förse den italienska stålindustrin med en solid och ekonomiskt livskraftig struktur” (punkt IV i motiveringen till beslutet), hör inte till de målsättningar som definieras i artikel 2—4 i fördraget och som rör den gemensamma marknaden och gemenskapens stålindustri i dess helhet och inte industrin i en enda medlemsstat, ännu mindre ett enstaka företags överlevnad (domstolens dom av den 17 september 1980 i mål 730/79, Philip Morris mot kommissionen, Rec. 1980, s. 2671, och av den 29 september 1987 i de förenade målen 351/85 och 360/85, Fabrique de fer de Charleroi och Dillinger Hüttenwerke mot kommissionen, Rec. 1987, s. 3639). Att upprätthålla enstaka företag som Ilva genom att bevilja omfattande stöd kan nämligen inte vara förenligt med fördragets målsättningar när företag i andra medlemsstater, vilka inte får subventioner, med egna medel måste minska sin kapacitet. Att utestänga olönsamma stålföretag från marknaden eller åtminstone minska deras oanvända kapacitet och lägga ned deras icke konkurrenskraftiga anläggningar skulle tvärtom bidra till att förverkliga målsättningarna i artikel 2 andra stycket i fördraget, enligt vilken gemenskapen skall undvika ”att framkalla djupgående och varaktiga störningar i medlemsstaternas ekonomi”. Kommissionen skulle för övrigt endast ha kunnat förebygga en sådan risk på grundval av artikel 37 i fördraget, där det föreskrivs att ”[n]är en medlemsstat anser, att i ett bestämt fall en åtgärd eller underlåtenhet av kommissionen är ägnad att framkalla [sådana] störningar i medlemsstatens ekonomi, får denna lägga fram saken för kommissionen” och inte på grundval av artikel 95 första och andra stycket (se ovannämnda dom i målet *De gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg mot Höga myndigheten*).

- 64 Tillståndet att bevilja Ilva stöd är inte heller berättigat av behovet av "bevarande av stabilitet i sysselsättningen" i enlighet med artikel 2 i fördraget. Enligt sökandena gör stödet i fråga endast det möjligt att förflytta problemen på den italienska marknaden till arbetsmarknaden i andra medlemsstater, där många arbetstillfällen har dragits in och fortfarande dras in inom stålsektorn. Sökandena har i detta avseende ifrågasatt kommissionens påstående om att det omtvistade beslutet faller inom ramen för ett "övergripande program" för kapacitetsminskning och för återupprättande av stålföretagens livskraft. När kommissionen verkställer ett sådant övergripande program skall den i vart fall försäkra sig om att det inte förekommer någon diskriminering mellan stålföretagen och mellan den offentliga och den privata sektorn.
- 65 Stödet till Ilva är för övrigt i alla händelser inte "nödvändigt" för att förverkliga de mål med fördraget som påstås eftersträvas genom det omtvistade beslutet. För att uppfylla kriteriet avseende nödvändighet skall det tillåtna stödet i minsta möjliga mån störa konkurrensen på den gemensamma stålmarknaden för att uppnå det eftersträvade målet. Kommissionen hade emellertid redan tillåtit stöd till Ilva uppgående till 10,9 miljarder ecu för år 1980—1985 och 3,25 miljarder ecu under år 1988—1989. Detta stöd gjorde det inte möjligt att återupprätta mottagarföretagets livskraft. Tidigare händelser har visat att Ilva skulle kunna använda stödet i fråga för att sälja sina produkter till låga priser för att utvidga sin marknadsandel, i stället för att det skulle leda till en förbättrad konkurrenskraft och återupprättad livskraft för den italienska stålindustrin, vilket medför allvarliga följder för icke subventionerade företags konkurrenskraft.
- 66 Kommissionen, med stöd av Republiken Italien som helt instämmer i dess argumentation, anser att det omtvistade beslutet är förenligt med artikel 95 första stycket i fördraget.
- 67 Kommissionen har inledningsvis hävdat att detta beslut syftar till att genomföra vissa av de målsättningar som nämns i artiklarna 2 och 3 i fördraget enligt vilka

gemenskapen bland annat skall bevara stabiliteten i sysselsättningen och undvika att framkalla djupgående och varaktiga störningar i medlemsstaternas ekonomi. Beslutet ingår i ett övergripande program för kapacitetsminskning och för återupprättande av de europeiska stålföretagens livskraft. Det rör sig således inte om ett enstaka företags överlevnad i en enda medlemsstat utan om att skydda gemenskapens stålindustri i dess helhet.

- 68 Kommissionen har i detta perspektiv inom ramen för en mycket vid politisk kompromiss strävat efter att i så stor utsträckning som möjligt sammanjämka de eventuellt motstridiga målsättningar som föreskrivs i fördraget. Det omtvistade beslutet syftar i synnerhet till att sammanjämka saneringen av Ilva-koncernen och indragningen av antalet arbetstillfällen i "skälig" utsträckning. Återverkningarna av stålindustrins kris i Italien lindras således vad gäller sysselsättningssituationen, genom att man undviker en samtidig indragning av över 38 000 arbetstillfällen.
- 69 Vad vidare gäller stödets nödvändighet har kommissionen betonat att det i detta fall föreligger särskilda omständigheter som i synnerhet hänger samman med kris-situationen, Ilvas privatisering och den omständigheten att det i framtiden inte längre skulle finnas nya ansökningar i enlighet med artikel 95 i fördraget.
- 70 Enligt rådet är samtliga villkor för att tillämpa artikel 95 i fördraget uppfyllda i det föreliggande fallet. Det kritiserade beslutet utgör nämligen en viktig beståndsdel i omstruktureringsplanen som följer fördragets målsättningar, särskilt den allmänna målsättning som består i att undvika "att framkalla djupgående och varaktiga störningar i medlemsstaternas ekonomi" (artikel 2 andra stycket i fördraget). Rådet har påpekat att förstainstansrättens prövning enligt artikel 33 första stycket i fördraget inte får innefatta en värdering av den situation som följer av de faktiska eller ekonomiska omständigheterna som ligger till grund för det kritiserade beslutet, förutom i fråga om maktmissbruk eller om kommissionen "uppenbart åsidosatt fördragets bestämmelser eller någon bestämmelse som gäller dess tillämpning".

Sökandena har i det föreliggande fallet emellertid inte på något sätt visat att kommissionens värdering i det omtvistade beslutet skulle vara uppenbart oriktig (se domstolens dom av den 5 oktober 1994 i mål C-280/93, Tyskland mot rådet, Rec. 1994, s. I-4973, punkterna 90 och 95).

- 71 Ilva har å sin sida hävdats att artikel 2 andra stycket i fördraget inte innehåller något som skulle tillåta sökandenas tolkning, enligt vilken det i denna bestämmelse fastställs en skillnad mellan ett prioriterat ändamål, det vill säga den mest rationella fördelningen av produktionen, och underordnade ändamål såsom bevarande av stabilitet i sysselsättningen och behovet av att undvika djupgående och varaktiga störningar i medlemsstaternas ekonomi. Kommissionen kan dessutom inte kritiseras för att endast ha eftersträvat de mål med fördraget som den ansåg viktigast med hänsyn till de särskilda omständigheterna i det föreliggande fallet, om det inte visas att detta grundas på uppenbart oriktiga bedömningar.

Förstainstansrättens bedömning

- 72 Det skall inledningsvis erinras om att kommissionen — såsom redan har konstaterats (se ovan, punkt 31—46) — med stöd av artikel 95 första och andra stycket i fördraget är behörig att tillåta statligt stöd inom gemenskapen varje gång som den ekonomiska situationen inom stålsektorn gör det nödvändigt att vidta sådana åtgärder för att förverkliga en av gemenskapens målsättningar.
- 73 Detta villkor uppfylls i synnerhet när den berörda sektorn drabbas av exceptionella krissituationer. Domstolen betonade i detta avseende i sin dom av den 3 oktober 1985 i mål 214/83, Tyskland mot kommissionen (Rec. 1985 s. 3053, punkt 30), ”det nära samband som inom ramen för genomförandet av fördraget

under kristid förenar beviljandet av stöd till stålindustrin och de strävanden efter omstrukturering som krävs av denna industri”. Kommissionen skall inom ramen för detta genomförande skönmässigt bedöma om det stöd som är avsett att åtfölja omstrukturingsåtgärderna är förenligt med fördragets grundläggande principer.

74 Det är i det föreliggande fallet ostridigt att den europeiska stålindustrin i början av 1990-talet drabbades av en plötslig och allvarlig kris som berodde på flera omständigheter, såsom den internationella ekonomiska konjunkturedgången, blockeringen av de traditionella exportnäten, den kraftigt ökade konkurrensen från stålföretag i utvecklingsländer och den snabbt ökande gemenskapsimporten av stålprodukter från medlemsländerna i Organisationen för oljexporterande länder (OPEC). Det är med beaktande av detta krisartade sammanhang som man i det föreliggande fallet skall bedöma om stödet i fråga var nödvändigt för att förverkliga fördragets grundläggande målsättningar, såsom krävs i artikel 95 första och andra stycket i fördraget.

75 I punkt IV i motiveringen till det omtvistade beslutet anges klart att det syftar till en sanering av stålsektorn i den berörda medlemsstaten. Där förklaras att det förhållandet ”att den italienska stålindustrin ges en solid struktur och säkerställa att den är ekonomiskt livskraftig ... bidrar till att förverkliga fördragets målsättningar”.

76 Det skall således för det första kontrolleras om detta mål hör till fördragets målsättningar och för det andra om tillstånd till stödet i fråga var nödvändigt för att uppnå dessa målsättningar.

77 Vad för det första rör frågan om avsikten med att sanera mottagarföretagen är att förverkliga fördragets målsättningar, framgår det uttryckligen av motiveringen till de kritiserade besluten att detta mål var komplext och kunde delas upp i flera mindre delar. Syftet med stödet i fråga var att underlätta privatisering av de offentliga

företag som var mottagare, nedläggning av vissa anläggningar, minskning av överkapaciteten och minskning av antalet arbetstillfällen i acceptabel utsträckning (se punkt II i motiveringen till det omtvistade beslutet). Det är alla dessa mindre delar som, när de väl har genomförts, bör göra det möjligt för de berörda företagen att ha en sund och lönsam struktur.

78 Genom det omtvistade beslutet eftersträvas således ett antal olika målsättningar beträffande vilka det skall kontrolleras om de i samband med stålindustrins kris (se ovan, punkt 72—74) tillhör de målsättningar som definieras i artiklarna 2 och 3 i fördraget vilka särskilt har åberopats i motiveringen till de omtvistade besluten.

79 Det skall i detta perspektiv först erinras om att kommissionens uppgift — med beaktande av mångfalden av de målsättningar som fastslås i fördraget — består i att säkerställa en bestående sammanjämkning av de olika målsättningarna, genom att använda sig av sin befogenhet att företa skönsmässig bedömning för att tillgodose det gemensamma intresset, i enlighet med en fast rättspraxis (se domstolens domar av den 13 juni 1958 i mål 9/56, Meroni mot Höga myndigheten, Rec. 1958, s. 9, 43, av den 21 juni 1958 i mål 8/57, Groupement des hauts fourneaux et aciéries belges mot Höga myndigheten, Rec. 1958, s. 223, 242, och ovannämnda dom Fabrique de fer de Charleroi och Dillinger Hüttenwerke mot kommissionen, punkt 15). Särskilt i domen av den 18 mars 1980 i målet Valsabbia m. fl. mot kommissionen (förenade målen 154/78, 205/78, 206/78, 226/78, 227/78, 228/78, 263/78 och 264/78, 31/79, 39/79, 83/79 och 85/79, Rec. 1980, s. 907, punkt 55), ansåg domstolen att "[o]m en kompromiss mellan de olika målen visar sig nödvändig i en normal marknadssituation, måste den i desto högre grad accepteras i en krissituation som berättigar att undantagsåtgärder vidtas som i förhållande till de normala reglerna för den gemensamma stålmarknadens funktion har karaktär av avvikelser och som uppenbart medför att vissa av målen i artikel 3 inte beaktas, om än bara det i c angivna målet enligt vilket det krävs att se till att lägsta möjliga priser fastställs".

80 Förstainstansrätten konstaterar att det omtvistade beslutet i det föreliggande fallet sammanjämkar olika målsättningar i fördraget för att skydda överordnade intressen.

81 Rationaliseringen av den europeiska stålindustrin genom att sanera vissa koncerner, däribland Ilva, nedläggningen av föräldrade eller icke konkurrenskraftiga anläggningar, minskningen av överkapaciteten, privatiseringen av Ilva-koncernen för att säkerställa dess livskraft och minskningen av antalet arbetstillfällen i "skälig" utsträckning — enligt de termer som kommissionen har använt —, såsom avses i detta beslut, bidrar till att förverkliga fördragets målsättningar med hänsyn till hur känslig stålsektorn är och på grund av att en fortsatt eller till och med fördjupad kris skulle ha medfört risker för ytterst allvarliga och varaktiga problem för den berörda medlemsstatens ekonomi. Det är ostridigt att denna sektor är av väsentlig betydelse i flera medlemsstater, i synnerhet i Italien, eftersom stålindustriplanläggningarna är belägna i regioner som kännetecknas av undersysselsättning och på grund av omfattningen av de ekonomiska intressen som står på spel. Eventuella nedläggnings- och uppsägningsbeslut samt den omständigheten att de berörda företagen skulle ha tagits över av privata bolag som endast handlar utifrån marknadsrelaterade bedömningar skulle under dessa omständigheter, utan myndighetsstöd, ha kunnat leda till mycket stora svårigheter av allmänt intresse, i synnerhet genom att det skulle ha förvärrat arbetslöshetsproblemet och riskerat att skapa en ekonomisk och social krissituation av stora mått.

82 Under dessa omständigheter och i avsikt att lösa sådana problem genom att sanera stålkoncernen Ilva som tar emot stödet i fråga är syftet med det omtvistade beslutet ovedersägligen att bevara "stabilitet i sysselsättningen" och undvika "att framkalla djupgående och varaktiga störningar i medlemsstaternas ekonomi", såsom krävs i artikel 2 andra stycket i fördraget. Det eftersträvar dessutom de mål som fastställs i artikel 3 och som bland annat avser att "upprätthålla förutsättningar som stimulerar företagen att utveckla och förbättra sin produktionskapacitet" (artikel 3. d) och att främja "en jämn expansion och modernisering av produktionen såväl som en kvalitetsförbättring under förhållanden som utesluter varje form av skydd mot konkurrerande industrier" (artikel 3. g). De syftar till att rationalisera den europeiska stålindustrin bland annat genom definitiv nedläggning av föräldrade eller icke konkurrenskraftiga anläggningar som i Bagnoli, och oåterkallelig minskning av produktionskapaciteten beträffande vissa produkter (exempelvis i Taranto i Italien) för att bemästra situationen med överkapacitet (se artikel 2 i de omtvistade besluten). De omtvistade besluten ingår således, tillsammans med de övriga fem enskilda ovan nämnda besluten av samma dag genom vilka tillstånd gavs till statligt stöd, i ett heltäckande program för varaktig omstrukturering av stålsektorn och för minskning av produktionskapaciteten inom gemenskapen (se ovan, punkt 4—6). Det skall ur denna synvinkel betonas att målet med stödet i fråga inte är att säkerställa att mottagarföretagen överlever — vilket skulle stå i strid med det gemensamma intresset — utan att återupprätta deras livskraft samtidigt som stödets

inverkan på konkurrensen begränsas till ett minimum och det övervakas att reglerna för lojal konkurrens följs, i synnerhet vad gäller villkoren för privatiseringen av Ilva-koncernen.

83 Av detta följer att syftet med det omtvistade beslutet är att skydda det gemensamma intresset i enlighet med fördragets målsättningar. Sökandenas påstående om att detta beslut inte eftersträvar sådana mål skall således avvisas.

84 Efter att det har konstaterats att det omtvistade beslutet eftersträvar fördragets målsättningar skall det för det andra kontrolleras om de var nödvändiga för att förverkliga dessa målsättningar. Såsom domstolen angav i den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot kommissionen, kan kommissionen "inte i något fall tillåta statligt stöd som inte är nödvändigt för att uppnå de mål som avses i fördraget och som kan medföra snedvridning av konkurrensen på den gemensamma stålmarknaden" (punkt 30).

85 Det skall i det avseendet erinras om att det i artikel 33 första stycket i fördraget föreskrivs att "[d]omstolens prövning får dock inte innefatta en värdering av den genom ekonomiska sakförhållanden och omständigheter uppkomna situationen, som föranlett dessa beslut eller rekommendationer, om det inte hävdas att kommissionen gjort sig skyldig till maktmissbruk eller uppenbart åsidosatt fördragets bestämmelser eller någon bestämmelse som gäller dess tillämpning".

86 I fråga om statligt stöd har domstolen upprepade gånger påpekat att "kommissionen har ett utrymme för en skönsmässig bedömning vars utövande inbegriper ekonomiska och sociala bedömningar som skall ske med hänsyn till gemenskapen som helhet" (domstolens ovannämnda dom Philip Morris mot kommissionen, punkt 24, och av den 15 juni 1993 i mål C-225/91, Matra mot kommissionen,

Rec. 1993, s. I-3203, samt förstainstansrättens dom av den 13 september 1995 i de förenade målen T-244/93 och T-486/93, TWD mot kommissionen, REG 1995, s. II-2265).

- 87 Förstainstansrättens kontroll inom ramen för denna grund, som innefattar en komplicerad ekonomisk och teknisk bedömning, skall således i enlighet med en fast rättspraxis begränsas till en kontroll av att de faktiska omständigheterna är materiellt riktiga och att det inte föreligger någon uppenbart oriktig bedömning (se förstainstansrättens domar av den 22 oktober 1996 i mål T-266/94, Skibsværftsforeningen m. fl. mot kommissionen, REG 1996, s. II-1399, punkt 170, av den 15 juli 1994 i mål T-17/93, Matra Hachette mot kommissionen, Rec. 1994, s. II-595, punkt 104 och av den 8 juni 1995 i mål T-9/93, Schöller mot kommissionen, REG 1995, s. II-1611, punkt 140).
- 88 Sökandena har i det föreliggande fallet för att försvara påståendet om att stödet till Ilva "inte var nödvändigt" betonat att med beaktande av tidigare erfarenheter och med hänsyn till överkapaciteten för produktion inom stålsektorn kommer varje försök att genom statligt stöd återupprätta livskraften hos de företag som är i fråga i detta fall oundvikligen att misslyckas, vilket kommer att få allvarliga följder för konkurrensen.
- 89 Sökandena har emellertid inte lagt fram någon konkret omständighet som skulle göra det möjligt att anta att kommissionen har gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning i fråga om behovet av stödet i fråga och i synnerhet dess förmåga att underlätta saneringen av mottagarföretaget.
- 90 Att påstå att stödet i fråga sannolikt inte är ägnat att uppnå de väntade resultaten och att därvid begränsa sig till att påpeka att tidigare stöd inte har gjort det möjligt att uppnå önskat resultat utgör emellertid endast rent spekulativa och hypotetiska antaganden. Ett försök att projicera resultat som har uppnåtts i det förflutna på framtiden, utan att på ett fördjupat sätt undersöka de konkreta villkor som ställs upp i de omtvistade besluten för att genomföra en sådan omstrukturering av mottagarföretaget som säkerställer dess livskraft, kan nämligen inte utgöra ett bevis på att kommissionen har åsidosatt fördraget.
- 91 Förstainstansrätten konstaterar vidare att bakgrunden och motiveringen till de omtvistade besluten i motsats till vad sökanden har påstått vittnar om en djupgående analys av den nuvarande krissituationen inom europeisk stålindustri och av

de medel som är bäst lämpade för att bemästra den. Kommissionen hade gett ett undersökningsuppdrag till en oberoende expert, Braun, som hade i uppgift att göra en sammanställning av förslagen om nedläggning av företag inom stålsektorn. Hans rapport presenterades den 29 januari 1993. Denna rapport, som kommissionen har företett, bekräftade de uppgifter som ingick i kommissionens meddelande till rådet och Europaparlamentet av den 23 november 1992 (se ovan, punkt 4). Av akten framgår dessutom att kommissionen med hjälp av oberoende experter företog en noggrann undersökning av den omstruktureringsplan som åtföljde de stödprojekt som den berörda medlemsstaten hade planerat, utifrån dess förmåga att säkerställa mottagarföretagens livskraft (punkt III i motiveringen till det omtvistade beslutet).

92

Det framgår vidare av kommissionens meddelanden till rådet under det förfarande som utmynnade i att det omtvistade beslutet fattades, att svarandinstitutionen hade gjort en djupgående analys av villkoren för att det företag som är mottagare av stöden i fråga skulle bli livskraftigt. Särskilt kapitel 2 i kommissionens meddelande SEC(93)2089 slutligt till rådet och EKSG:s rådgivande kommitté av den 15 december 1993 med begäran om rådets samtycke och EKSG:s rådgivande kommittés yttrande i enlighet med artikel 95 i fördraget, innehåller en systematisk beskrivning av överlevnadsutsikterna för företagen (ILP och AST) till följd av privatiseringen av Ilva-koncernen (punkt 2.5 och 2.6), såsom dessa har godtagits av rådet, samt en hänvisning till en oberoende experts verksamhet, vilken hade i uppdrag att utpeka "the hot-rolling mills which could be closed without jeopardizing the viability of either of the new companies, be it ILP or AST" ("de varmvalsverk som skulle kunna läggas ned utan att äventyra livskraften för någotdera av de nya bolagen, vare sig ILP eller AST"; ibidem, punkt 2.9). Av handlingen i fråga framgår att experten beaktade sex alternativ bestående av olika antaganden avseende nedläggning och kapacitetsminskning, av vilka den italienska regeringen valde det andra alternativet. Alternativ 2 har beskrivits på följande sätt: "eliminating one of the four reheating furnaces belonging to the n° 1 mill and one of the three furnaces belonging to the sheet mill at Taranto and closing down completely the facilities at Bagnoli" ("stäng en av de fyra värmeugnarna vid valsverk nr 1 och en av de tre ugnarna vid plåtvalsverket i Taranto samt lägg ned anläggningarna i Bagnoli"; ibidem, punkt 2.9). Kommissionen ansåg med stöd av dessa uppgifter att ILP och AST skulle vara livskraftiga. Särskilt på grundval av kriteriet att ett stålföretag är livskraftigt, "if it is able to show a return on its equity capital in the range of 1—1,5 % of turnover" ("om det kan göra en vinst på eget kapital uppgående till

1—1,5 procent av omsättningen”; ibidem, punkt 3.3.2, s. 20), betonade kommissionen att ILP:s vinst skulle uppgå till 1,4—1,5 procent av omsättningen, även om de finansiella kostnaderna skulle öka. Vad gäller de produktionsnivåer som inte skulle kunna hota ILP:s och AST:s livskraft innehåller punkterna 2.5 och 2.6 i det berörda dokumentet (s. 5—8) en ekonomisk analys av de förutsättningar som är oundgängliga för att senast i slutet av år 1996 komma fram till en tillfredsställande situation. Dessa resultat har använts för att definiera innehållet i artikel 2 i det omtvistade beslutet.

- 93 Sökandens argument rörande det omtvistade beslutets inverkan på konkurrensen saknar helt grund. Sökanden har nämligen underlåtit att beakta kommissionens säkerhetsåtgärder i det kritiserade beslutet för att säkerställa Ilvas livskraft, bland annat genom att eliminera detta företags skuldsättning (se punkt II i motiveringen till de omtvistade besluten) samtidigt som de finansiella omstruktureringsåtgärderna har begränsats till de belopp som är absolut nödvändiga, för att inte ändra villkoren för handeln inom gemenskapen i en omfattning som står i strid med det gemensamma intresset, särskilt med avseende på de nuvarande svårigheterna på stålmarknaden (punkt VI i motiveringen till det omtvistade beslutet). Förstainstansrätten har i detta avseende konstaterat att kommissionen i det omtvistade beslutet, för att inte ge mottagarföretaget en otillbörlig fördel jämfört med andra företag inom sektorn, bland annat har försäkrat sig om att detta företag inte från början kommer att få finansiella nettokostnader som uppgår till mindre än 3,5 procent av årsomsättningen (3,2 procent för AST), vilket enligt denna institution och vilket sökanden inte har bestridit utgör det nuvarande medeltalet för gemenskapens stålföretag. Mer allmänt ställs det i artikel 2 i de omtvistade besluten upp ett antal villkor som är avsedda att säkerställa att det finansiella stödet begränsas till det som är absolut nödvändigt. Sökandenas argumentation, varigenom de har försökt att bevisa att stödet i fråga i den nuvarande situationen med överkapacitet endast gör det möjligt för dess mottagare att sälja sina produkter till priser som understiger produktionskostnaderna, saknar med beaktande av dessa omständigheter helt grund.

- 94 Sökandena har under dessa omständigheter inte framfört någon omständighet som skulle göra det möjligt att anta att kommissionen har gjort en uppenbart oriktig bedömning när den ansåg att stödet i fråga på de villkor som har ålagts i det omtvistade beslutet var nödvändigt för att förverkliga vissa av fördragets målsättningar.

- 95 Av detta följer att det omtvistade beslutet inte är rättsstridigt på grund av ett påstått åsidosättande av villkoren för att tillämpa artikel 95 första och andra stycket i fördraget.

Den tredje grunden: Åsidosättande av proportionalitetsprincipen

Parternas argument

- 96 Sökandena har hävdats att mottagarföretaget i det omtvistade beslutet inte har ålagts en tillräckligt omfattande skyldighet att minska sin stålproduktion. De har ifrågasatt kommissionens ståndpunkt enligt vilken Ilvas skyldighet att minska sin produktionskapacitet med 2 miljoner ton per år utgör en tillräcklig kompensation för stödet i fråga och för den snedvridning av konkurrensen som kan följa därav.
- 97 De har särskilt kritiserat kommissionen för att den, för att bestämma hur stor denna kapacitetsminskning skall bli, har tillämpat "ett kriterium som liknar det som har använts i andra fall av stöd till stålföretag". Svarandeinstitutionen borde nämligen ha beaktat de särskilda omständigheterna i det föreliggande fallet vad särskilt beträffar lönsamheten vid mottagarföretagets anläggningar och de omstruktureringsförsök som det hade gjort innan det fick stöd, den väsentliga omständigheten att detta företag redan hade fått stöd och det sätt på vilket det hade använts samt slutligen dess andel av överkapaciteten för produktion. Enligt dessa kriterier borde beviljandet av stöden i fråga ha villkorats med en skyldighet att minska kapaciteten med långt mer än 2 miljoner ton per år.
- 98 Sökandena anser att om kommissionen hade tillämpat samma kriterium som när den tillät stöd till östtyska företag, skulle den kapacitetsminskning som Ilva borde ha genomfört under alla omständigheter ha uppgått till ungefär 3 miljoner ton.

- 99 Kommissionen borde dessutom inte ha medräknat de ”tidigare nedläggningarna” i de kapacitetsminskningar som Ilva ålades att göra, eftersom dessa i Ilvas fall varje gång har utgjort kompensationen för stöd som redan mottagits tidigare.
- 100 Kommissionens påstående om att det är lämpligt att hänvisa till största möjliga produktion för att bestämma vilka kapacitetsminskningar som skall genomföras skall enligt sökandena tillbakavisas, eftersom det då inte blir möjligt att komma fram till en faktisk minskning av produktionen hos mottagaren av stöd vilket är det enda som enligt sökandena kan kompensera för den snedvridning av konkurrensen som följer av detta stöd. Det skulle i det föreliggande fallet vara nödvändigt att göra en kapacitetsminskning som klart överstiger 4 miljoner ton varmvalsade produkter för att få någon inverkan på marknaden, eftersom Ilvas kapacitet för tillfället överstiger dess faktiska produktion med åtminstone 4 miljoner ton.
- 101 Sökandena har i detta perspektiv påpekat att det omtvistade beslutet inte ens garanterar den kapacitetsminskning med 2 miljoner ton som kommissionen har krävt. Denna minskning inbegriper nämligen nedläggningen av stålverket i Bagnoli där ingenting har producerats sedan mitten av år 1992 (se kommissionens meddelande till rådet av den 15 december 1993, s. 22—23) samt en kapacitetsminskning med 1,7 miljoner ton i Taranto, vars officiella kapacitet (3,5 miljoner ton) klart överstiger den faktiska produktionen (ungefär 2 miljoner ton).
- 102 Kommissionen har bestridit samtliga argument som sökandena har åberopat. Den kapacitetsminskning som har krävts i det föreliggande fallet och som uppgår till ungefär 750 000 ton per år per en miljard ecu beviljat stöd är lämplig. De ”andra fall av stöd till stålföretag” som kommissionen har nämnt i sitt meddelande till rådet av den 15 december 1993 har för övrigt tillåtits genom de fem övriga ovan nämnda besluten som fattades samma dag som det omtvistade beslutet, med stöd av artikel 95 i fördraget. De utgör tillsammans de åtgärder som då vidtogs för att underlätta stålindustrins omstrukturering. Kommissionen har i detta avseende angett att av de 5,5 miljoner ton som ålagts i kapacitetsminskning genom de sex besluten rör 2 miljoner ton Ilva.

- 103 Kommissionen har i det föreliggande fallet i synnerhet tagit hänsyn till Ilva-koncernens särskilda situation. Den har inte enbart beaktat de produktionskapacitetsminskningar som skall verkställas, utan även andra omständigheter som varierar från en region till en annan inom gemenskapen, såsom den omstrukturering som genomfördes före år 1981, de regionala och sociala problemen som orsakades av stålindustrins kris, den tekniska utvecklingen och företagets anpassning till marknadskraven.
- 104 Enligt kommissionen kan det i detta avseende inte anföras någon kritik mot kommissionen för att den inte har beaktat det stöd som tidigare har beviljats Ilva. Sökandena har i detta avseende inte tillhandahållit några konkreta uppgifter till stöd för sina påståenden, som skulle göra det möjligt att anta att mottagarföretaget har använt detta stöd på ett oriktigt sätt.
- 105 Ilva har å sin sida betonat att kommissionen i det föreliggande fallet har tillämpat bedömningskriterier som liknar dem som den har använt med avseende på andra företag som har mottagit subventioner. De sex besluten från den 12 april 1994 uppfyller nämligen alla samma villkor, har samma målsättningar och överensstämmer med samma bedömningskriterier som har definierats i den allmänna planen för omstrukturering av gemenskapens stålindustri. De kapacitetsminskningar som har ålagts Ilva motsvarar endast en särskilt strikt och rigorös tillämpning av nämnda kriterier. Även om kommissionen inte är skyldig att iaktta ett strikt förhållande mellan kapacitetsminskningar och stödbelopp, har den bemödat sig om att i möjligaste mån hålla sig till ett fast förhållande på 750 000 ton kapacitetsminskning per år och per miljard ecu utbetalat stöd. Ilva har för övrigt bestridit sökandenas påståenden om att den kapacitetsminskning som har ålagts genom det omtvistade beslutet inte har någon praktisk inverkan på den gemensamma stålmarknaden. Den för tillfället rådande situationen skulle nämligen berättiga att fabriken i Bagnoli åter tas i bruk utan alltför stora svårigheter medan argumentet att kommissionen i fråga om Taranto har beräknat nedläggningen med hänsyn till den kapacitetsminskning som redan gjorts som kompensation för tidigare investeringar är grundlös, eftersom den andra värmeugnen i Taranto fortfarande används och beslutet att riva ner den skulle få betydande konsekvenser på stålmarknaden.

Förstainstansrättens bedömning

- 106 Sökandena har inom ramen för denna grund avseende åsidosättande av proportionalitetsprincipen i huvudsak hävdade att de omtvistade besluten inte ålägger mottagarföretaget tillräckliga kapacitetsminskningar som kompensation för de ekonomiska fördelar som det har tilldelats genom stödet i fråga och för den snedvridning av konkurrensen som har följt därav.
- 107 Enligt artikel 95 första stycket i fördraget skall de beslut som kommissionen fattar för att bemästra de situationer som inte har förutsetts i fördraget följa bestämmelserna i artikel 5 i fördraget där det anges att kommissionen skall fullgöra sin uppgift ”genom begränsade ingripanden”. Den sistnämnda bestämmelsen skall tolkas som en fastställelse av proportionalitetsprincipen (se i detta avseende generaladvokaten Roemers förslag till avgörande i domstolens dom av den 4 april 1960 i mål 31/59, *Acciaieria e Tubificio di Brescia mot Höga myndigheten*, Rec. 1960, s. 151, 179, och särskilt s. 189).
- 108 I fråga om statligt stöd fastställde domstolen i det ovannämnda målet Tyskland mot kommissionen att kommissionen inte kan tillåta stöd ”som kan medföra snedvridning av konkurrensen på den gemensamma stålmarknaden” (punkt 30). Den anförde i samma syfte i sin dom av den 13 juni 1958 i mål 15/57, *Compagnie des hauts fourneaux de Chasse mot Höga myndigheten* (Rec. 1958, s. 157, 187) att denna institution ”är skyldig att handla med försiktighet och ingripa endast efter att ha gjort en noggrann avvägning mellan de olika intressena i fråga varvid den i mån av möjlighet skall begränsa de skador som kan antas drabba utomstående”.
- 109 Enligt fast rättspraxis har kommissionen på området för övrigt ”ett stort utrymme för skönsmässig bedömning, vilket motsvarar det politiska ansvar” som den har (se domstolens dom av den 26 juni 1990 i mål C-8/89, *Zardi*, Rec. 1990, s. I-2515, punkt 11). Lagenligheten av ett kommissionsbeslut kan följaktligen endast påverkas av att det är ”uppenbart olämpligt” eller orimligt i förhållande till det mål som

eftersträvas (se domstolens dom av den 11 juli 1989 i mål 265/87, Schröder, Rec. 1989, s. 2237, punkt 22, samt av den 9 juli 1985 i mål 179/84, Bozzetti, Rec. 1985, s. 2301).

- 110 I det föreliggande fallet skall det således mot bakgrund av ovannämnd rättspraxis kontrolleras om kommissionen i det omtvistade beslutet har ålagt mottagarföretaget att genomföra lämpliga nedläggningar av anläggningar och kapacitetsminskningar som kompensation för det tillåtna stödet.
- 111 Det skall i detta avseende erinras om att det följer av domstolens rättspraxis att det inte skall upprättas något "exakt kvantitativt samband" mellan "stödbeloppen och omfattningen av den produktionskapacitet som skall avskaffas" (se i detta avseende den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot kommissionen, punkt 33). De faktorer som kan påverka de exakta stödbelopp som skall tillåtas "utgörs inte enbart av det antal ton kapaciteten skall minskas med utan omfattar [tvärtom] även andra omständigheter som varierar mellan olika regioner inom gemenskapen, såsom tidigare satsningar på omstrukturering, de regionala och sociala problem som har framkallats av stålindustrins kris, den tekniska utvecklingen och företagets anpassning till marknadskraven" (ibidem, punkt 34). Av detta följer att kommissionens bedömning inte kan underställas en prövning som endast grundas på ekonomiska kriterier. Kommissionen kan rätteligen inom ramen för sin befogenhet att företa skönsmässig bedömning enligt artikel 95 i fördraget ta hänsyn till ett stort antal politiska, ekonomiska eller sociala omständigheter.
- 112 I det föreliggande fallet framgår det av såväl motiveringen till som innehållet i det omtvistade beslutet samt av dess sammanhang att kommissionen har ställt lämpliga krav på mottagarföretagen som kompensation för stödet i fråga, i syfte att bidra till en omstrukturering av hela den berörda sektorn och till en kapacitetsminskning, med beaktande av de ekonomiska och sociala mål som har eftersträvats genom att tillåta nämnda stöd (se ovan, punkt 81).

113 Det framgår nämligen av punkterna V och VI i motiveringen till det kritiserade beslutet att kommissionen har sett till att proportionalitetsprincipen följs. Kommissionen har i punkt V bland annat påpekat att ”för att begränsa inverkan på konkurrensen så mycket som möjligt är det viktigt att den italienska offentliga stålindustrin på ett avgörande sätt bidrar till den strukturella anpassning som ännu är nödvändig inom denna sektor, genom kapacitetsminskningar som kompensation för stödet” och att ”driftstöd skall begränsas till vad som är absolut nödvändigt”. Kommissionen har i detta perspektiv i artikel 2 i detta beslut ålagt kapacitetsminskningar uppgående till 1,7 miljoner ton färdiga varmvalsade produkter per år genom nedrivning av vissa värmeugnar i Taranto — eller upp till 0,5 miljoner ton per år genom nedrivning av andra anläggningar som fram till privatiseringen av Ilva hade tillverkat denna typ av produkter och som hörde till ILP:s nya ägare — och fullständig nedläggning av anläggningarna i Bagnoli. Den sammanlagda kapacitetsminskning som således krävdes uppgår till 2 miljoner ton per år enligt kommissionens uppgifter enligt vilka den siffra som angavs för nedläggningen av fabriken i Bagnoli, där den maximala produktionskapaciteten uppgick till 1,25 miljoner ton, endast var 0,3 miljoner ton. Denna minskning framstår inte som uppenbart oproportionerlig med beaktande av den ekonomiska och sociala situationen inom den berörda medlemsstatens stålsektor, med hänsyn till den sammanlagda minskningen med 19 miljoner ton som kommissionen planerat inom ramen för sitt program för övergripande omstrukturering av den europeiska stålindustrin, vilket innefattar det kritiserade beslutet.

114 Särskilt skall sökandenas argumentation för att visa att de kapacitetsminskningar som har ålagts i det omtvistade beslutet är olämpliga tillbakavisas. Förstainstansrätten konstaterar i detta avseende för det första att de kapacitetsminskningar som anges i det omtvistade beslutet inte omfattar vissa minskningar som redan hade ålagts i de tidigare beslut i vilka stöd till Ilva hade tillåtits. Sökandenas påståenden kullkastas på denna punkt av kommissionens exakta och utförliga uppgifter vad gäller dels de olika produkter och de bestämda anläggningar som omfattas av en kapacitetsminskning enligt tidigare beslut, dels det faktiska genomförandet av dessa minskningar under kommissionens överinseende. Sökandena har — då de gjort gällande att Ilvas produktionskapacitet har ökat till följd av de investeringar som denna koncern gjorde under föregående år i Taranto och Novi Ligure — inte heller beaktat att ovan nämnda beslut 89/218, varigenom stöd till Ilva tilläts, inte innehöll något förbud för detta företag att göra sådana investeringar. Dessutom

och i alla händelser har moderniseringen av anläggningarna i Novi Ligure endast skett i utbyte mot en motsvarande kapacitetsminskning, såsom framgår av de uppgifter som kommissionen har lämnat och som inte har bestridits av sökandena. Under dessa omständigheter kan det inte hävdas att kommissionen, genom att underlåta att i det omtvistade beslutet ålägga ytterligare kapacitetsminskningar som motsvarar dessa investeringar, har gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning.

115 För övrigt skall även påståendet om att kommissionen i det omtvistade beslutet borde ha tagit hänsyn till de stöd som tidigare utbetalats till Ilva tillbakavisas, eftersom tillståndet till dessa stöd beviljades under andra omständigheter än stödet i det föreliggande fallet och själva vid den tidpunkten var förknippade med en skyldighet att göra vissa kapacitetsminskningar, såsom nyss har nämnts. I detta fall kunde och skulle det fattade beslutet endast föreskriva en kapacitetsminskning som var lämplig med hänsyn till storleken på det stöd som tilläts och dess ändamål.

116 För det andra finns det anledning att tillbakavisa sökandenas argument enligt vilka de kapacitetsminskningar som ålagts i det föreliggande fallet är oproportionerliga på grund av att man i samband med dem har bortsett från Ilvas tidigare omstruktureringar, från dess lönsamhet och från dess andel av överkapaciteten inom stålindustrins produktion. Det skall nämligen betonas, dels att den påstådda ökningen av kapaciteten att producera råstål på den italienska marknaden till stor del kan tillräknas stora privata stålföretag som är etablerade i detta land och inte det offentliga företaget Ilva, såsom framgår av akten, dels att det sistnämnda företaget bland annat har minskat sin kapacitet att producera gjutjärn och stål med 5,78 miljoner ton per år mellan åren 1980 och 1986, i enlighet med ovan nämnda beslut 89/218. Dessutom och i alla händelser har sökandena, som har antytt att en minskning av produktionskapaciteten endast skall åvila de företag som mottar stöd och ta hänsyn till deras lönsamhet, medan andra företag kan bevara en överkapacitet så länge deras ekonomiska situation tillåter genom detta påstående missförstått själva ändamålet med det omtvistade beslutet. Beviljandet av stödet i fråga syftar nämligen inte enbart till att underlätta en övergripande minskning av produktionskapaciteten, utan avser även att återupprätta Ilvas livskraft för att eftersträva vissa ekonomiska och sociala prioriteter i det specifika sammanhang som föreligger i detta

fall. De kapacitetsminskningar som har ålagts Ilva i det omtvistade beslutet skulle i detta sammanhang inte enbart bestämmas på grundval av behovet av att på ett avgörande sätt bidra till den strukturella anpassningen inom stålsektorn som kompensation för stödet i fråga, utan även på grundval av de krav som sammanhänger med ett återupprättande av företagets livskraft.

117 För det tredje i detta avseende kan påståendet om att kapacitetsminskningen borde ha bedömts på grundval av mottagarföretagets faktiska produktion, och inte dess högsta möjliga produktion, inte godtas. Såsom kommissionen har understrukt beror nämligen den kvantitet som ett företag producerar i en situation med överkapacitet väsentligen av konjunkturutvecklingen. Den återspeglar således snarare marknadssituationen än detta företags produktionskapacitet. Endast den maximala produktionskapaciteten — som det berörda företaget snabbt kan ta i bruk utan stora kostnader — utgör ett konstant värde som oberoende av konjunkturmässiga tillfälligheter gör det möjligt att uppskatta företagets faktiska kapacitet. Dessutom har en minskning av denna maximala produktionskapacitet — i motsats till vad sökandena har påstått — en inverkan på marknaden, eftersom nedlagda anläggningar inte längre kan användas, till exempel när andra anläggningar har produktionsavbrott eller när efterfrågan ökar.

118 Samtliga dessa grunder medför att sökandenas argument, om att de kapacitetsminskningar som har ålagts i det föreliggande fallet skall jämföras med de minskningar som har gjorts genom andra beslut som exempelvis har rört företag etablerade i före detta Östtyskland, inte kan godtas, eftersom kapacitetsminskningarna beror på den specifika situationen på den berörda marknaden. Sökandena har inte uppgett vilka dessa "andra beslut" är som de har hänvisat till, och de har inte heller lämnat några uppgifter om vare sig den berörda sektorn eller situationen i de företag som dessa beslut avser. De enda exakta skäl som sökandena har åberopat till varför den särskilda situationen inom den offentliga italienska stålindustrin enligt dem berättigade till betydligt större kapacitetsminskningar än vad som föreskrivs i det kritiserade beslutet, saknar grund i det föreliggande fallet, såsom har konstaterats.

- 119 Av detta följer att anmärkningen att proportionalitetsprincipen har åsidosatts saknar grund.

Den fjärde grunden: Åsidosättande av icke-diskrimineringsprincipen

Parternas argument

- 120 Sökandena anser att det omtvistade beslutet strider mot det diskrimineringsförbud som fastställs i artikel 4 b i fördraget som förbjuder åtgärder eller förfaranden som medför diskriminering av tillverkare, köpare eller förbrukare. Sökandena har erinrat om att domstolen i sin dom av den 24 februari 1987 i mål 304/85, Falck mot kommissionen (Rec. 1987, s. 871, punkt 27), ansåg att "även om varje ingripande i fråga om stöd kan gynna ett företag i förhållande till ett annat får kommissionen likväl inte tillåta stöd som skulle kunna orsaka uppenbar diskriminering mellan den offentliga och den privata sektorn. I ett sådant fall skulle beviljandet av stöd medföra snedvridning av konkurrensen i en utsträckning som står i strid med det gemensamma intresset".
- 121 Det omtvistade beslutet innebär enligt sökandena att icke-diskrimineringsprincipen har åsidosatts i två avseenden. Det leder till olika behandling av vissa företag som befinner sig i samma situation som Ilva samt till olika behandling av den privata sektorn i förhållande till den offentliga sektorn dit Ilva hör. Framför allt har Thyssen Stahl, Preussag Stahl och de övriga företag som är medlemmar av den tyska stålindustrisammanslutningen, Wirtschaftsvereinigung Stahl, samt Hoogovens Groep, som samtliga har klart mindre överkapacitet än Ilva, utsatts för en ooberättigad diskriminering genom beslutet att tillåta att det sistnämnda företaget beviljas stöd. Detta konstaterande gäller även för hela den privata sektorn, eftersom de stöd som tillåts enligt artikel 95 första och andra stycket i fördraget i praktiken uteslutande är till offentliga företags fördel.

- 122 Ilvas påstående om att förstainstansrättens dom inte kommer att rubba jämvikten mellan de olika företag som mottar subventioner anser sökandena är uppenbart oriktigt. Ilva skulle inte diskrimineras om förstainstansrätten ogiltigförklarade det kritiserade beslutet och om de andra besluten kvarstod. Det finns ingen jämlikhet i rättstridigheten och inte heller någon rätt till otillåten likabehandling.
- 123 Kommissionen har med stöd av Republiken Italien först betonat att det ankommer på medlemsstaterna att fatta beslut om stödets storlek och att meddela beslutet till kommissionen. Kommissionen skall endast kontrollera att gemenskapens intressen generellt skyddas och att det planerade stödet syftar till att förverkliga EKSG-fördragets målsättningar utan att snedvrída konkurrensen. I det föreliggande fallet bidrar det omtvistade beslutet ovedersägligen till omstruktureringen av hela den europeiska stålindustrin, eftersom det ingår i en övergripande plan och åtföljs av mycket stränga villkor avseende Ilvas privatisering och nedläggningen av vissa anläggningar. I detta perspektiv kan man inte tala om diskriminering mellan Ilva och de andra konkurrerande stålföretagen eller om diskriminering mellan privat stålindustri och offentliga stålföretag. För övrigt kan även nedläggningar som genomförs av privata stålföretag bli föremål för finansiella stödåtgärder. Flera företag, inklusive de tre sökandeföretagen, begärde via Eurofer och erhöi för övrigt genom kommissionens beslut 94/6/EKSG av den 21 december 1993 om tillstånd till en gemensam finansieringsmetod för att genomföra enskilda program för indragning av produktionskapacitet för grov profilstång, bandstål, varmvalsade bredband och kvartoplåt inom gemenskapens stålindustri (EGT L 6, 1994, s. 30, vid översättningen fanns ingen svensk version att tillgå) tillstånd att upprätta en gemensam finansieringsmetod för att genomföra program för enskild indragning av produktionskapacitet.
- 124 Enligt rådet innebär det kritiserade beslutet inte att icke-diskrimineringsprincipen har åsidosatts. Det framgår nämligen inte på något sätt av de argument som sökandena har framfört i detta avseende att det kritiserade beslutet har lett till en objektivt oberättigad olika behandling mellan företaget Ilva och sökandena.

- 125 Ilva har betonat att det inte är möjligt att påstå att företag som erhåller stöd behandlas olika än deras konkurrenter, om det inte visas att den fördel som sålunda har beviljats dem inte åtföljs av en rimlig kompensation med hänsyn till det gemensamma intresset. I det föreliggande fallet har det omtvistade stödet dock endast tillåtits i utbyte mot en rimlig kompensation i form av ekonomisk omstrukturering, kapacitetsminskning och privatisering.

Förstainstansrättens bedömning

- 126 Enligt artikel 4 b i fördraget är ”åtgärder eller förfaranden som medför diskriminering av tillverkare” oförenliga med den gemensamma stålmarknaden och därför förbjudna inom gemenskapen.
- 127 Enligt en fast rättspraxis föreligger diskriminering när jämförbara situationer behandlas olika vilket missgynnar vissa aktörer i förhållande till andra utan att denna skillnad i behandlingen kan motiveras med hjälp av objektiva skillnader av en viss betydelse (se domstolens dom av den 15 januari 1985 i mål 250/83, Finsider mot kommissionen, Rec. 1985, s. 131, punkt 8). Domstolen har särskilt i fråga om stöd till stålindustrin konstaterat att olikhet i behandling och således diskriminering föreligger när ett tillståndsbeslut medför ”olika förmåner för stålföretag som befinner sig i samma situation eller likadana förmåner för stålföretag vilkas situation påtagligt skiljer sig från varandra” (den ovan nämnda domen i målet Tyskland mot kommissionen, punkt 36).
- 128 Frågan om diskriminering i fråga om stöd mellan den offentliga och den privata sektorn inom ramen för fördraget prövades i den ovan nämnda domen i målet Falck mot kommissionen. Efter att ha betonat att ansvaret för att bevilja stöd i första hand tillkommer den berörda regeringen, preciserade domstolen kommissionens roll på följande sätt: ”Det är riktigt att även om varje ingripande i fråga om

stöd kan gynna ett företag i förhållande till ett annat, får kommissionen likväl inte tillåta stöd som skulle kunna orsaka uppenbar diskriminering mellan den offentliga och den privata sektorn. I ett sådant fall skulle beviljandet av stöd nämligen medföra snedvridning av konkurrensen i en utsträckning som står i strid med det gemensamma intresset” (punkt 27).

129 För att i det föreliggande fallet avgöra om det omtvistade beslutet är diskriminerande skall det kontrolleras om det innebär att det företag som mottar stödet i fråga behandlas olika i förhållande till hur andra företag i samma situation behandlas eller om det medför snedvridning av konkurrensen i en utsträckning som står i strid med det gemensamma intresset.

130 I detta avseende skall det först påpekas att sökandena inte framfört något konkret argument som kan visa att kommissionen har behandlat stödet i fråga mer gynnsamt än annat jämförbart statligt stöd som har meddelats denna institution (se ovan, punkt 118). Sökandena har inte heller anfört något som skulle göra det möjligt att anta att det omtvistade beslutet kan snedvrida konkurrensvillkoren ”i en utsträckning som står i strid med det gemensamma intresset” och därför medför ”uppenbar” diskriminering, särskilt av privata företag.

131 Dessutom framgår det — såsom den italienska regeringen har anfört — varken av det sammanhang i vilket det omtvistade beslutet fattades eller av själva beslutet någon omständighet som skulle göra det möjligt att hävda att det på ett avgörande sätt har påverkats av att företaget som mottar stödet är ett offentligt företag och att beslutet följaktligen skulle ha varit annorlunda i fråga om privata företag. Kommissionen kunde för övrigt inte lagligen beakta den omständigheten att de berörda företagen var offentliga för att vägra att tillåta stöden i fråga utan att åsidosätta principen om likabehandling mellan offentliga och privata företag.

- 132 Det skall vidare erinras om att de fördelar som har beviljats det företag som har mottagit stöd, såsom redan har konstaterats (se ovan, punkt 111—121), står i proportion till de eftersträvade målen, i synnerhet tack vare de skyldigheter som detta företag har ålagts i gengäld bestående i en minskning av produktionskapaciteten. Den snedvridning av konkurrensen som följer av det omtvistade beslutet har dessutom begränsats till det absolut nödvändiga (se ovan, punkt 93) och motiveras av själva ändamålet med detta beslut — återupprättande av en sund och lönsam struktur i mottagarföretagen — vilket har ansetts förenligt med fördraget (se ovan, punkt 77—83). I artikel 1.3 i detta beslut föreskrivs slutligen att ”stödet inte skall användas för illojal konkurrens”. Enligt artikel 6.1 i beslutet kan kommissionen kräva att stödet i fråga dras in eller återbetalas om dessa skyldigheter inte iakttas.
- 133 Förstainstansrätten konstaterar under dessa omständigheter att kommissionen har handlat med hänsyn till det gemensamma intresset, genom en bedömning av de olika föreliggande intressena och genom att tillse att viktigare ekonomiska och sociala intressen skyddas, samtidigt som den har undvikit negativa följder för andra ekonomiska aktörer i den utsträckning som själva syftet och ändamålet med de omtvistade besluten har tillåtit det.
- 134 Denna analys överensstämmer med domstolens rättspraxis. Domstolen fastställde i punkt 49 i den ovan nämnda domen i målet Valsabbia m. fl. mot kommissionen följande: ”Kommissionen är visserligen enligt artikel 3 i fördraget skyldig att handla i det gemensamma intresset, men detta innebär inte att den måste handla i alla berörda intresse utan undantag, eftersom dess uppgift inte medför en skyldighet att handla endast under förutsättning att inget intresse berörs. Däremot måste kommissionen, när den handlar, göra en avvägning mellan de olika intressena och undvika skadliga följder om det beslut som skall fattas medger detta inom rimliga gränser. Kommissionen kan i det gemensamma intresset använda sin beslutsbefogenhet enligt vad omständigheterna kräver, till och med till skada för vissa enskilda intressen.”
- 135 Av detta följer att sökandenas argumentation, enligt vilken det omtvistade beslutet innebär att icke-diskrimineringsprincipen åsidosätts, skall avvisas.

Den femte grunden: Åsidosättande av motiveringskyldigheten

Parternas argument

- 136 Sökandena anser att det omtvistade beslutet på flera olika sätt innebär ett åsidosättande av motiveringskyldigheten enligt artikel 15 i fördraget.
- 137 För det första innehåller det omtvistade beslutet ingen motivering vad gäller kommissionens möjlighet att tillåta stöden i fråga, vilka enligt sökandena inte är förenliga med det gällande regelverket, förutom på de villkor och enligt de förfaranden som följer av regelverket.
- 138 För det andra har kommissionen i det omtvistade beslutet inte utpekat de målsättningar enligt artiklarna 2 och 3 i fördraget som den har åsyftat när den tillät stödet till Ilva.
- 139 För det tredje har kommissionen inte heller på ett tillfredsställande sätt motiverat varför det tillåtna stödet är nödvändigt i den mening som avses i domstolens rättspraxis rörande villkoren för tillämpning av artikel 95 första och andra stycket i fördraget. Kommissionen har inte beaktat att Ilva vid flera tillfällen har beviljats omfattande stöd under förutsättning att det inom en viss frist åter blir livskraftigt tack vare ett omstruktureringsprogram och att företaget aldrig har uppfyllt denna skyldighet.
- 140 Kommissionen har avslutningsvis i det omtvistade beslutet inte angett varför en kapacitetsminskning uppgående till 2 miljoner ton per år som kompensation för stöd om 2,6 miljarder ecu skulle vara skälig och tillräcklig. Detta beslut nämner dessutom inte något om att kommissionen skulle ha undersökt stödets följder för konkurrensen eller risken för diskriminering i förhållande till andra stålföretag.

- 141 Kommissionen har med stöd av Republiken Italien erinrat om att motiveringsskyldighetens omfattning beror på ifrågavarande rättsakts art och det sammanhang i vilket rättsakten har antagits (se exempelvis domstolens dom av den 11 januari 1973 i mål 13/72, Nederländerna mot kommissionen, Rec. 1972, s. 27). I det föreliggande fallet har motiveringen varit tillräcklig med tanke såväl på hela det kritiserade beslutets sammanhang som på sökandenas delaktighet i kommissionens överväganden avseende omstruktureringen av gemenskapens stålindustri.

Förstainstansrättens bedömning

- 142 I artikel 5 andra stycket fjärde strecksatsen i fördraget föreskrivs att gemenskapen skall "offentliggöra skälen för sitt handlande". I artikel 15 första stycket anges att "[k]ommissionens beslut, rekommendationer och yttranden skall vara motiverade och hänvisa till de yttranden som kommissionen skall inhämta". Av dessa bestämmelser samt av de allmänna principerna i EKSG-fördraget följer att kommissionen har en motiveringsskyldighet när den fattar allmänna eller enskilda beslut oberoende av vilken rättslig grund som har valts i detta avseende.
- 143 Enligt fast rättspraxis skall motiveringen vara anpassad efter vilken slags rättsakt det är fråga om och på ett klart och otvetydigt sätt visa hur den gemenskapsinstitution som är ansvarig för den ifrågasatta rättsakten har resonerat, så att de berörda kan få kännedom om skälen för åtgärden och gemenskapsdomstolarna ges möjlighet att överpröva rättsakten. Det krävs inte att motiveringen närmare anger alla relevanta faktiska och rättsliga omständigheter. Motiveringen skall inte enbart bedömas mot bakgrund av rättsaktens lydelse, utan även mot bakgrund av dess sammanhang samt mot bakgrund av alla rättsregler som gäller för den berörda frågan (domstolens dom av den 29 februari 1996 i mål C-56/93, Belgien mot kommissionen, REG 1996, s. I-723, och den ovan nämnda domen i målet Skibsværftsforeningen m. fl. mot kommissionen, punkt 230). Motiveringen till en rättsakt skall dessutom bedömas med hänsyn till bland annat "det intresse som de som rättsakten är riktad till eller andra personer som berörs av den i den mening som avses i artikel 33 andra stycket i fördraget kan ha av att erhålla förklaringar" (domstolens dom av den 19 september 1985 i de förenade målen 172/83 och 226/83, Hoogovens Groep mot kommissionen, Rec. 1985, s. 2831, punkt 24).

- 144 I det föreliggande fallet finns det anledning att ett efter ett undersöka sökandenas olika anmärkningar om en påstått bristfällig motivering av det omtvistade beslutet. Vad för det första gäller anledningen till att kommissionen ansåg att den hade behörighet att på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget tillåta stödet i fråga vid sidan av vad som föreskrivs i regelverket, innehåller punkterna I och IV i detta beslut en tillräcklig motivering genom att det där klart och utförligt förklaras att gemenskapen inför en kraftig tillbakagång på stålmarknaden och inför allvarliga svårigheter inom denna sektor i flera medlemsstater, bland annat i Italien, befann sig i en oförutsedd situation som berättigade att denna artikel tillgreps.
- 145 Vad för det andra gäller skälen för att kommissionen ansåg att stödet i fråga, som avsåg att återupprätta mottagarföretagens livskraft, bidrog till att förverkliga fördragets målsättningar, skall det betonas att dessa skäl uppräknas i punkt IV och utvecklas i hela motiveringen. Det framgår närmare bestämt av punkt IV att kommissionen anser att det är de allvarliga svårigheterna inom stålsektorn i flera medlemsstater — i detta fall i Italien — som sedan mitten av år 1990 innebär att saneringen av Ilva skall anses förenlig med de målsättningar som definieras i artiklarna 2 och 3 i fördraget. Eftersom det var uppenbart vilken såväl ekonomisk som social inverkan ett återupprättande av detta företags livskraft skulle få på den berörda medlemsstatens stålsektor under den krisperiod som beskrivs i detta beslut, kan avsaknaden av en formell specificering av just artiklarna 2 och 3 — som det särskilt var avsikten att genomföra — inte anses utgöra en bristfällig motivering i det föreliggande fallet. I punkterna V och VI i motiveringen har kommissionen för övrigt närmare angett att det omtvistade beslutet i synnerhet syftar till att bidra till en strukturell anpassning inom sektorn genom kapacitetsminskningar. Kommissionen har även understrukit att ett av de mål som eftersträvas genom de olika villkor som den har ställt upp består i att så långt det är möjligt begränsa ifrågavarande stöds inverkan på konkurrensen. Förstainstansrätten anser under dessa omständigheter att det omtvistade beslutet var tillräckligt motiverat för att sökanden skulle kunna avgöra vilka mål för fördraget som detta beslut avsåg att eftersträva och för att bedöma om saneringen av Ilva var förenlig med dessa mål.
- 146 Vad för det tredje gäller ifrågavarande stöds förmåga att sanera det företag som har mottagit stöd, konstaterar förstainstansrätten att det av det omtvistade beslutet

klart framgår genom vilka medel Ilvas livskraft enligt kommissionen skall återupprättas, eftersom bland annat punkt II i motiveringen innehåller en uppräkningsplan av de delar av omstruktureringsplanen som stötts genom stöden i fråga. Därav framgår uttryckligen att Ilvas livskraft skall återupprättas genom en privatisering av koncernen, vilket utgör den väsentliga målsättningen för stödet i fråga och genom ett nytt program för omorganisering som i synnerhet skall genomföras genom att dess huvudsakliga verksamhet delas upp på två nya bolag enligt en plan som framgår av beslutet.

147 Kommissionen har i det omtvistade beslutet (punkt III i motiveringen) dessutom angett att den inom ramen för sin undersökning av den omstruktureringsplan som den italienska regeringen meddelat använde samma kriterier som den hade ålagt i samband med den föregående omstruktureringen av gemenskapens stålindustri. Ekonomiska aktörer, och i synnerhet sökandena, kunde således inte ha varit omedvetna om sådana kriterier. Det omtvistade beslutet har under dessa omständigheter, eftersom det innehåller uppgift om de huvudsakliga delarna av den ovan avsedda omstruktureringsplanen, i tillräcklig utsträckning angett skälen till varför stödet i fråga enligt kommissionen skulle göra det möjligt att förse Ilva med en sund och livskraftig struktur.

148 Av detta följer, i motsats till vad sökandena har hävdad, att skälen till varför stödet i fråga enligt kommissionen skulle leda till att de eftersträlvade målen uppnåddes, till skillnad från de stöd som hade beviljats Ilva under åren 1988 till 1991, klart framgår av det kritiserade beslutet. Kommissionen har i punkt II i motiveringen till detta beslut dessutom gjort en sammanfattning av de tidigare stöden som "under normala marknadsvillkor och inom ramen för ett strikt genomförande och en rigorös förvaltningskontroll borde säkerställa företagets livskraft". Kommissionen har betonat att Ilva inte har uppnått det eftersträlvade målet trots omfattande omstruktureringsåtgärder och att bolaget sedan år 1991 har fortsatt att gå med förlust. Kommissionen har i punkt IV i motiveringen till beslutet ställt denna situation i relation till tillbakagången på stålmarknaden sedan den andra hälften av år 1990 för att berättiga att det omtvistade beslutet har fattats med stöd av artikel 95 i fördraget.

149 Vidare kompletteras och utvecklas motiveringen till de omtvistade besluten beträffande mottagarföretagets livskraft i stor utsträckning genom handlingarna i akten.

Kommissionen har bland annat företett sitt meddelande till rådet av den 15 december 1993 i dess helhet (dok. SEC(93) 2089 slutligt), där den begärde rådets samtycke i enlighet med artikel 95 första stycket i fördraget. Detta meddelande, som återger en del av innehållet i ett tidigare meddelande av den 10 november 1993 (dok. SEC(93) 1745 slutligt), innehåller en djupgående analys av förutsättningarna för att det företag som har mottagit stödet i fråga skall bli livskraftigt (se ovan, punkt 92).

150 Det finns för det fjärde anledning att tillbakavisa anmärkningen om att motiveringen var bristfällig vad gäller dels lämpligheten av den kapacitetsminskning som ålades som kompensation för stödet i fråga, dels begränsningen av den snedvridning av konkurrensen som stödet medför. Såsom redan har fastställts (se ovan, punkterna 93 och 113), har dessa aspekter undersökts i detalj i det omtvistade beslutet.

151 Av samtliga ovanstående överväganden följer att det omtvistade beslutet inte är rättsstridigt på grund av påstådda brister i motiveringen.

Den sjätte grunden: Oriktigt beslutsförfarande

152 Denna grund består av två delar. Det omtvistade beslutet påstås avvika från rådets samtycke. Det skulle dessutom inte ha följt det förfarande som har inrättats genom artikel 97 och följande artiklar i Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (nedan kallat EES-avtalet).

Påståendet att rådets samtycke har åsidosatts

— Parternas argument

153 Sökandena har hävdad att det omtvistade beslutet inte följer rådets samtycke. Fristen den 30 juni 1994 för Ilva att uppfylla sina skyldigheter att minska kapaciteten och lägga ned anläggningar, vilken föreskrivs i meddelandet av den 15 december 1993 på vilket kommissionens samtycke grundas, upprepas inte i det omtvistade beslutet. Den nämns endast i övervägandena till detta beslut såsom en enkel beståndsdel i det omstruktureringsprogram som den italienska regeringen har lagt fram.

154 Kommissionen har bestridit att det omtvistade beslutet avviker från rådets samtycke. Även om fristen den 30 juni 1994 inte uttryckligen nämns i själva beslutet, framhålls det i beslutet att det är nödvändigt att följa omstruktureringsprogrammet, till vilket det hänvisas i punkt II åttonde stycket där denna frist nämns. Enligt domstolens rättspraxis utgör motiveringen emellertid en av de väsentliga beståndsdelarna i en rättsakt (se domstolens dom av den 23 februari 1988 i mål 131/86, Förenade kungariket mot rådet, Rec. 1988, s. 905, punkt 37).

155 Ilva har å sin sida betonat att den frist som rådet fastställde för nedläggning av de berörda anläggningarna återfinns i motiveringen till beslutet. Företaget har tillagt att det har följt denna frist, vilket innebär att det inte kan förnekas att det har varit tillräckligt att den nämns i motiveringen till beslutet för att det eftersträvade målet skulle förverkligas.

— Förstainstansrättens bedömning

156 Sökandena anser att det omtvistade beslutet har fattats i strid med rådets samtycke, vilket ovillkorligen föreskrivs i artikel 95 första stycket i fördraget, eftersom fristen

den 30 juni 1994 för Ilva att uppfylla sin skyldighet att minska produktionskapaciteten vid anläggningen i Taranto ingår i kommissionens meddelande av den 15 december 1993 (punkt 3.3.4, s. 24), på vilket rådets samtycke av den 22 december 1993 grundas, men saknas i det omtvistade beslutet på så sätt att villkoret endast återfinns i motiveringen (punkt II åttonde stycket).

157 Det är ostridigt att datumet den 30 juni 1994 förekom i det program för omorganisering och privatisering av Ilva-koncernen som stadfästes av Istituto nazionale per la ricostruzione industriale (IRI) i september 1993 och som den italienska regeringen meddelade till kommissionen genom en skrivelse av den 13 december 1993 (se punkt II i motiveringen till det berörda beslutet). Det är också ostridigt att detta datum återfanns i punkt 3.3.4, s. 24 i kommissionens meddelande till rådet av den 15 december 1993 på vilket rådets samtycke grundas och att datumet inte återfinns i beslut 94/259 förutom i dess motivering (punkt II).

158 Även om det i artikel 95 föreskrivs att kommissionen skall fatta sitt beslut ”med rådets enhälliga samtycke”, innehåller den inte några bestämmelser om hur kommissionen skall begära detta samtycke, särskilt anges där inte klart om kommissionen skall förelägga rådet ett förslag till beslut. Kommissionens praxis består sedan sextioalet i att tillstålla rådet ett meddelande som innehåller de väsentliga uppgifterna om det nationella stödprogrammet samt en beskrivning av den planerade åtgärden i stora drag. Det förfarande som användes för att fatta beslutet rörande Ilva följde denna praxis.

159 Sökandena har inte ifrågasatt den praxis som består i att förelägga rådet ett meddelande i stället för ett förslag till beslut. Sökandena har endast gjort gällande att en viktig beståndsdel i meddelandet till rådet inte återfinns i det omtvistade beslutet.

160 Denna anmärkning skulle endast kunna leda till att det omtvistade beslutet ogiltigförklarades på grund av åsidosättande av väsentliga formföreskrifter om rådet inte skulle ha gett sitt samtycke om det hade känt till att kommissionen skulle skriva in datumet den 30 juni 1994 i motiveringen i stället för i det beslut som den skulle fatta (se domstolens dom av den 21 mars 1990 i mål C-142/87, Belgien mot kommissionen, Rec. 1990, s. I-959, samt den ovan nämnda domen i målet Skibsværftsforeningen m. fl. mot kommissionen, punkt 243).

161 Rådet har emellertid självt påpekat att det "preciserade vissa villkor för stödets beviljande, vilka kommissionen beaktade" och att det "förbehållslöst stödde innehållet i de åtgärder" som kommissionen vidtagit.

162 Förstainstansrätten drar av detta slutsatsen att rådets samtycke avsåg innebörden av kommissionens förslag till åtgärder, samtidigt som denna lämnades ett visst manöverutrymme vad gäller den exakta utformningen av det slutliga beslutet. I det omtvistade beslutet (artiklarna 1.1, 4.1 och 6) understryks att det är absolut nödvändigt att följa omstruktureringsprogrammet som beskrivs i punkt II i motiveringen till beslutet där datumet den 30 juni 1994 uttryckligen nämns. Det är inte möjligt att under dessa omständigheter med fog påstå att det omtvistade beslutet på en väsentlig punkt avviker från det som rådet har godkänt.

163 Av detta följer att beslut 94/259 inte är rättsstridigt på grund av ett påstått åsidosättande av rådets samtycke.

Påståendet att artikel 97 i EES-avtalet har åsidosatts

— Parternas argument

164 Sökandena har gjort gällande att kommissionen inte har följt det beslutsförfarande som föreskrivs i artikel 97 och följande artiklar i EES-avtalet där det bland annat krävs att den berörda avtalsslutande parten informerar andra avtalsslutande parter om ändringar i sin interna lagstiftning och att Gemensamma EES-kommittén finner att lagstiftningen i dess ändrade lydelse inte negativt påverkar avtalets tillfredsställande funktion. Skyldigheten att följa detta förfarande följer av artikel 27 i EES-avtalet jämförd med artikel 5 i protokoll 14. Eftersom dessa regler utgör en viktig beståndsdel av gemenskapsrätten och är bindande för gemenskapens organ inom ramen för det handlingsutrymme som de har tilldelats, utgör deras åsidosättande enligt sökandena maktmissbruk.

165 Enligt kommissionen är hänvisningen till artikel 97 och följande artiklar i EES-avtalet inte relevant. För det första utgör det omtvistade beslutet inte någon ändring i lagstiftningen. För det andra kan sökandena inte åberopa någon enskild rättighet på grund av ett eventuellt åsidosättande av de förfaranderegler som avses i EES-avtalet. Ett eventuellt åsidosättande av förfarandereglerna skulle i varje fall endast kunna åberopas inom ramen för EES och inte i förevarande tvist.

— Förstainstansrättens bedömning

166 Det skall i detta avseende betonas att de bestämmelser i EES-avtalet som sökandena har åberopat innehåller förfaranderegler som rör relationerna mellan de avtalsslutande parterna inom ramen för detta avtal och att ett åsidosättande av dessa bestämmelser omfattas av ett särskilt övervakningsförfarande (artikel 108 och följande artiklar i EES-avtalet) och tvistlösningsförfarande (artikel 111 och följande

artiklar i EES-avtalet). Utan att det är nödvändigt att granska det välgrundade i kommissionens ställningstagande enligt vilket ”sökandena inte [kan] åberopa någon enskild rättighet på grund av ett eventuellt åsidosättande av de förfaranderegler som avses i EES-avtalet”, är det i det föreliggande fallet tillräckligt att konstatera att det omtvistade beslutet uppenbart inte utgör en ändring i gemenskapslagstiftningen i den mening som avses i artiklarna 97 och 99.1 i EES-avtalet, eftersom det rör sig om en enskild och inte om en allmän rättsakt.

Den sjunde grunden: Åsidosättande av rätten till försvar

Parternas argument

167 Sökandena anser att det omtvistade beslutet innebär ett åsidosättande av rätten till försvar. Även om det inte uttryckligen föreskrivs i artikel 95 i fördraget, borde kommissionen ha gett de berörda tillfälle att inom ramen för ett samrådsförfarande inkomma med sina synpunkter eller åtminstone ha offentliggjort de begäran om tillstånd till stöd som hade inlämnats till kommissionen i EGT, i stället för att begränsa sig till att meddela att den skulle inleda ett förfarande mot Ilva. En sådan skyldighet följer av de allmänna processrättsliga principerna och med beaktande av domstolens rättspraxis avseende artikel 93.2 i EG-fördraget (se bland annat domstolens dom av den 14 november 1984 i mål 323/82, *Intermills mot kommissionen*, Rec. 1984, s. 3809, punkt 15—18). Detta skulle vara anledningen till att det i artikel 6.4 i regelverket föreskrivs att kommissionen skall ge de berörda tillfälle att inkomma med sina synpunkter innan det konstateras att stöd är oförenligt med fördraget. Denna bestämmelse skall med desto större anledning vara tillämplig i de fall som inte omfattas av regelverket.

168 Sökandena har bestridit kommissionens påstående om att det inte fanns någon skyldighet att höra Ilvas konkurrenter innan beslutet fattades, eftersom ett ad hoc-beslut i den mening som avses i artikel 95 i fördraget är av undantagskaraktär. Detta påstående är inte förenligt med rättsstatsprincipen och strider mot domstolens fasta rättspraxis. Det är dessutom inte tillräckligt att endast ha kännedom om

att ett tillståndsförfarande har inletts, vilket indirekt har erfarits via Eurofer eller inom EKSG:s rådgivande kommitté. De uppgifter som har erfarits via Eurofer har för det första inte gjort det möjligt att få mer ingående och detaljerade uppgifter om de faktiska omständigheterna i det föreliggande fallet. För det andra har enstaka företag inte haft någon faktisk möjlighet att göra gällande sina egna synpunkter inom EKSG:s rådgivande kommitté.

- 169 Kommissionen har med stöd av Republiken Italien betonat att det inte finns några regler om att konkurrenter skall höras inom ramen för ad hoc-beslut enligt artikel 95 första stycket i fördraget. Det förefaller med hänsyn till detta besluts undantagskaraktär som om sådana regler inte heller avses i rättspraxis avseende artikel 93.2 i EG-fördraget. Förfarandereglerna i artikel 6 i regelverket har inte heller åsidosatts. När kommissionen avser att fatta ett avslagsbeslut beträffande stödprojekt, eftersom de är oförenliga med artikel 4 c i fördraget, skall förfarandet inledas i enlighet med regelverket. När kommissionen med rådets samtycke och efter att ha hört EKSG:s rådgivande kommitté drar slutsatsen att ett stöd skall tillåtas med stöd av artikel 95 i fördraget, skall alltså förfarandet enligt den sistnämnda bestämmelsen tillämpas, där det inte föreskrivs att konkurrenterna först skall höras. Enligt kommissionen har sökandena i alla händelser haft tillräckliga möjligheter att uttrycka sig i alla skeden av förfarandet, vars hela förlopp de har kunnat följa via Eurofer och i sin egenskap av medlemmar av EKSG:s rådgivande kommitté som skall rådfrågas i enlighet med artikel 95 första stycket i fördraget. Av protokollen från EKSG:s rådgivande kommittés möten framgår att representanterna för majoriteten av sökandena har varit närvarande inom den rådgivande kommittén och att vissa av dem har uttryckt sin åsikt avseende förslaget att bevilja stöd.

Förstainstansrättens bedömning

- 170 Det omtvistade beslutet har fattats på grundval av artikel 95 första och andra stycket i fördraget. I denna bestämmelse föreskrivs att rådet skall ge sitt samtycke och att EKSG:s rådgivande kommitté skall höras. Den ger inte dem till vilka besluten är riktade eller de berörda personerna någon rätt att yttra sig. I artikel 6.4 i det femte regelverket införs däremot en sådan rätt, genom att där föreskrivs att "[o]m

kommissionen efter att ha anmodat de berörda att inkomma med sina synpunkter konstaterar att stödet inte är förenligt med bestämmelserna i detta beslut, skall den underrätta den berörda medlemsstaten om sitt beslut". Denna bestämmelse ingick i samtliga regelverk som har föregått det nu gällande regelverket, från och med det första (se i detta avseende kommissionens beslut 257/80/EKSG av den 1 februari 1980 om gemenskapsregler för särskilt stöd till stålindustrin, EGT L 29, s. 5).

171 Sökandena anser att kommissionen har åsidosatt rätten till försvar, eftersom den även i avsaknad av en uttrycklig bestämmelse i artikel 95 i fördraget borde ha inlett ett kontradiktoriskt förfarande i förhållande till sökanden enligt den modell som anges i artikel 6 i det femte regelverket. Sökanden har också försökt att dra en parallell mellan artikel 95 i fördraget och artikel 93.2 i EG-fördraget, för att komma fram till en allmän princip enligt vilken kommissionen skulle vara skyldig att systematiskt göra de berörda personerna delaktiga i förfarandet varje gång som den skall bedöma om ett statligt stöd är förenligt med fördraget.

172 Utan att det är nödvändigt att undersöka om det föreligger en allmän gemenskapsrättslig princip som ger de berörda personerna rätt att yttra sig under ett beslutsförfarande avseende statligt stöd, skall det betonas att sökandena inom ramen för förfarandet för att fatta de omtvistade besluten med stöd av artikel 95 första stycket i fördraget, där det föreskrivs att EKSG:s rådgivande kommitté skall höras, under alla omständigheter hade tillfälle att göra sin åsikt gällande inom denna kommitté. Enligt artikel 18 i fördraget skall den rådgivande kommittén nämligen bestå av representanter för tillverkare, arbetstagare, förbrukare och handeln. Det framgår emellertid av listan över kommitténs medlemmar (bilaga 5 till dupliken) att tre av sökandena, nämligen Wirtschaftsvereinigung Stahl, Preussag Stahl samt Hoogovens Groep, var representerade på högsta möjliga nivå inom kommittén. Vad gäller Thyssen Stahl kunde det göra gällande sin ståndpunkt via sammanslutningen Wirtschaftsvereinigung Stahl där bolaget spelade en viktig roll, såsom kommissionen har påstått utan att motsägas av den berörda i just detta avseende. Det har inte bestridits att frågan om stöd till Ilva diskuterades länge inom kommittén och att representanter för sökandena var närvarande och uttryckte sin åsikt om de åtgärder som kommissionen hade föreslagit, antingen individuellt eller via sammanslutningen Wirtschaftsvereinigung Stahl.

- 173 Det är vidare ostridigt att sökandena i det föreliggande fallet hade kunnat framföra sin åsikt avseende stödet i fråga innan det kritiserade beslutet fattades, inom ramen för det förfarande som inleddes med tillämpning av artikel 6.4 i regelverket, medan Republiken Italien ännu inte hade meddelat kommissionen det nya programmet för omorganisering och privatisering av Ilva-koncernen (punkt II i motiveringen till det kritiserade beslutet). Detta förfarande avslutades samtidigt som detta beslut fattades, såsom framgår av punkt VIII i beslutet.
- 174 Av detta följer att det omtvistade beslutet inte på något sätt är rättsstridigt på grund av ett påstått åsidosättande av skyldigheten att inleda ett kontradiktoriskt förfarande.
- 175 Av det ovan anförda följer att talan om ogiltigförklaring skall ogillas.

Rättegångskostnader

- 176 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Av det ovan anförda framgår att sökandena har tappat målet. Eftersom kommissionen och Ilva, som har intervenerat till stöd för kommissionens yrkanden, har yrkat att tappande part skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, skall sökandena förpliktas att ersätta deras rättegångskostnader.
- 177 Enligt artikel 87.4 första stycket i rättegångsreglerna skall medlemsstater och institutioner som har intervenerat i ett mål bära sina rättegångskostnader. Detta innebär att intervenienterna rådet och Republiken Italien skall bära sina rättegångskostnader.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN
(första avdelningen i utökad sammansättning)

följande dom:

- 1) Talan ogillas.

- 2) Sökandena förpliktas att ersätta de rättegångskostnader som har förorsakats svaranden och intervenienten Ilva Laminati Piani SpA.

- 3) Rådet och Republiken Italien skall bära sin egen rättegångskostnad.

Saggio

Kalogeropoulos

Tiili

Potocki

Moura Ramos

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 24 oktober 1997.

H. Jung

A. Saggio

Justitiesekreterare

Ordförande